2011
БЕРЕЗЕНЬ
№3 (220)

УКРАЇНСЬКИЙ ХРИСТИЯНСЬКИЙ ЧАСОПИС

МІСІОНАР

ПАПА БЕНЕДИКТ XVI ПРИЙНЯВ ЗРЕЧЕННЯ
Блаженнішого Любомира Гузара

1 ТРАВНЯ
БЕАТИФІКАЦІЯ ПАПИ ІВАНА ПАВЛА II

НЕ ЛЮДИНА ДЛЯ ПОСТУ, А ПІСТ ДЛЯ ЛЮДИНИ
Віктор Полєтко

МОНАСТИР БЛАГОВІЩЕННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

С. БОРОНЯВО

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛ.

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА ... 3

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА КВІТЕНЬ ... 6

ПОКРОВИТЕЛЬ НА КВІТЕНЬ: ПРЕПОДОБНА МАРІЯ ЄГИПЕТСЬКА ... 7

о. Йосафат КОВАЛЬ, ЧСВВ ЄВАНГЕЛІЯ ... 8

о. Анастасій КАБАЛЬ, ЧСВВ «ГОСПОДЬ – МОЄ СВІТЛО Й МОЄ СПАСІННЯ» (ПС. 27) ... 11

ПАПА БЕНЕДИКТ XVI ПРИЙНЯВ ЗРЕЧЕННЯ З УРЯДУ ГЛАВИ УГКЦ БЛАЖЕННІШОГО ЛЮБОМИРА ГУЗАРА ... 12

о. Ігор ЯЦІВ БЛАЖЕННІШИЙ ЛЮБОМИР: «СТВОРЮЄТЬСЯ НОВА СИТУАЦІЯ І ПОТРІБНІ НОВІ СИЛИ» ... 15

ВИБОРИ НОВОГО ПРЕДСТОЯТЕЛЯ УГКЦ РОЗПОЧНУТЬСЯ 21 БЕРЕЗНЯ ... 17

БОРОНЯВСЬКИЙ МОНАСТИР БЛАГОВІЩЕННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ ... 17

о. Христофор ГАНИНЕЦЬ, ЧСВВ «УСПІХ ЖИТТЯ ЛЮДИНИ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ЇЇ НАБЛИЖЕННЯ ДО ТВОРЦЯ» ... 19

Бр. Юстин Борис, ЧСВВ П'ЯТА ПРАВДА ВІРИ: ЛЮДСЬКА ДУША Є БЕЗСМЕРТНА ... 25

Ольга КІТ ПЕРСТЕНЬ ... 25

Тарас ЛЕХМАН ХЛІБИНА ... 27

МІСІОНАРЧИКОВА ПОШТА ... 28

Марічка СМАЛЮХ ДОМАШНІ УЛЮБЛЕНЦІ. СОБАКИ ... 28

ЧАЙНВОРД «ПІСТ» ... 30

«SANTO SUBITO!» – «СВЯТИЙ НЕГАЙНО!» ... 31

ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА СПІЛКА НА ЗАКАРПАТТІ ПОПУЛЯРИЗУВАТИМЕ УКРАЇНСЬКУ МОВУ ... 36

ЧИ ДІЙСНО ПЕРЕДБАЧАЛАСЬ МОЖЛИВІСТЬ СПОВІДАТИСЯ ЧЕРЕЗ IPHONE? ... 36

о. Василь МЕНДРУНЬ, ЧСВВ РУКИ БОЖИХ УГОДНИКІВ ... 37

Ігор СКЛЕНАР ДЕЩО ПРО МЕДІЙНІ НАПАДКИ НА РЕЛІГІЮ ТА ЦЕРКВУ ... 38

Віктор ПОЛЄТКО НЕ ЛЮДИНА ДЛЯ ПОСТУ, А ПІСТ ДЛЯ ЛЮДИНИ ... 40

Ольга КІС «ПІДНЕСІМО СЕРЦЯ ДО ІСУСА...» ... 42

Олександр СІЧ ГАРРІ ПОТТЕР: ЯКЩО ПРИГЛЯНУТИСЬ УВАЖНІШЕ... ... 43

о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ АПОСТОЛ ПРОКАЖЕНИХ ... 47

Леся ШТИКАЛО КРОСВОРД ... 50

НА ОБКЛАДИНЦІ: Згромадження Сестер Катехиток св. Анни

МІСІОНАРЧИК

ЖИТТЯ ПРОЖИТИ В МИРІ І ПОКАЯННІ

о. Корнилій ЯРЕМАК, ЧСВВ
головний редактор

Слава Ісусу Христу!

Апостол Павло у листі до римлян зазначає: «…знаємо, що закон духовний, а я тілесний, запроданий під гріх. Бо що роблю, не розумію: я бо чиню не те, що хочу, але що ненавиджу, те роблю» (Рм. 7,14-15). В цьому уривку святий апостол надзвичайно влучно і точно описує душевний стан людини: навіть попри найкращі бажання і наміри – постійна роздвоєність, закиди сумління, лінивство до добрих діл і зло, яке причаїлося десь у глибині серця. Напевно, кожна людина неодноразово переживала подібні відчуття. Святий Павло опрацьовує цей стан ще докладніше, коли пише: «Отож знаходжу такий закон, що, коли я хочу робити добро, зло мені накидається; мені бо милий, за внутрішньою людиною, закон Божий, але я бачу інший закон у моїх членах, який воює проти закону мого ума і поневолює мене законові гріха, що в моїх членах» (Рм. 7,21-23). Апостол народів, який стільки зусиль доклав для того, щоб наслідувати Христа, свідчить про важку боротьбу у своєму серці, в якій він далеко не завжди виходить переможцем.

Ми говоримо про роздвоєність у людському серці, щоб правильно збагнути смисл і завдання Великого посту, в який вступаємо у березні. Для християнина не вистачить тільки покаятися. На жаль, деякі християнські течії, як-от, наприклад, багато протестантських церковних організацій, розуміють покаяння саме так – один раз покаятись, прийняти спасіння і справу закінчено. Після цього варто просто жити правдивим християнським життям. Але древня християнська церковна традиція, яка походить від апостолів, свідчить, що християнин не сміє ніколи заспокоїтись, мовляв, спасіння для нього забезпечене. Тому що в його природі живе інший закон, закон гріха, який часто його перемагає і вимагає постійного покаяння. Саме тому в одному з прохань Божественної літургії у нашій Церкві знаходимо: «Осталий (тобто, решту) час життя нашого в мирі і покаянні

прожити у Господа просімо» (прохальна єктенія Літургії). Покаяння, отже, повинно стати для нас не одномоментним рішенням, а стилем нашого життя.

Саме тому Церква розпочинає Великий піст, щоб усі ми змогли не тільки покаятися, приступити до святої сповіді, але також вправлятися у покаянні, щоб у нашому умі й у серці була закарбована правда про нашу правдиву природу, поруйновану первородним гріхом і схильну до зла навіть тоді, коли ми прагнемо чинити добро. Тому варто покинути неправильне розуміння посту, при якому багато хто з християн обирає один день для відвідин храму і має намір, вистоявши чималу чергу, коротко висповідатись і так «виконати свій християнський обов'язок». Великий піст триває сорок днів, щоб під час нього ми з вами здобули досвід покаяння, а це неможливо осягнути за один раз. Тому великопісну (або як у нас її ще називають – великодню) сповідь треба відбувати не наприкінці посту, а навпаки, на самому початку, щоби після неї протягом всього часу Великого посту насамперед намагатися стримувати свої пристрасті (наприклад заздрості чи гніву), поглиблювати молитву, розважати про страждання і смерть як невід'ємні складові людського життя, а над усе – отримувати Божу ласку через часте Святе Причастя, участь у великопісних богослужіннях та інших церковних покаянних практиках. Апостол Павло наголошує: «Нещаслива я людина! Хто мене визволить від тіла тієї смерти? Дяка хай буде Богові через Ісуса Христа, Господа нашого!» (Рм. 7,24-25). Людина, навіть з найкращими намірами і бажаннями, не здатна самостійно подолати свою схильність до зла, і єдиний, хто може це здійснити – Господь своєю ласкою. Постійна пам'ять про Нього допомагає християнину осягати досконалість, про яку сам Христос говорить своїм учням: «Тож будьте досконалі, як Отець ваш небесний досконалий» (Мт. 5,48).

Під час тривалого Великого посту кожного року християнин отримує унікальну можливість через повторення і вправи випрацьовувати, виправляти і вдосконалювати дух покаяння у своєму серці, бо саме такий дух забезпечує нам правдиве єднання з Богом і Його благодать – «серцем сокрушенним і смиренним ти, Боже, не знехтуєш» (Пс. 51,19). Використаймо повністю цей час, від першого до останнього дня, для нашого покаяння і навернення.

МІСІОНАР
УКРАЇНСЬКИЙ ХРИСТИЯНСЬКИЙ ЧАСОПИС

Головний редактор:
о. Корнилій ЯРЕМАК, ЧСВВ

Відповідальний секретар:
Ігор САВ'ЯК

Радакційна колегія:
о. Христофор ГАНИНЕЦЬ, ЧСВВ
о. Йосафат ХАЙМИК, ЧСВВ
о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ
о. Миколай МИКОСОВСЬКИЙ, ЧСВВ

Літературне редагування:
Христина МИХАЛЮК

Коректура:
Віктор ПОЛЄТКО

Дизайн та комп'ютерна верстка:
Олег ПЕЛЕНИЧКА

Фото:
бр. Іпатій ВАЩИШИН, ЧСВВ

Заснований у 1897 році
Засновники – Отці Василіяни
Реєстраційне свідоцтво КВ №5133 від 18.05.2001 р.
Часопис виходить раз у місяць

Передплатний індекс – 23959

Адреса редакції:
м. Львів, 79019, вул. Б. Хмельницького, 36
Святоонуфріївський монастир Отців Василіян
тел/факс: 272-46-94
e-mail: misionar@ukr.net, misionarchik@i.ua
URL: www.osbm.in.ua

Підписано до друку 28.02.2011 Формат 70x100 1/16. Друк офсетний. Папір друк. № 1. Умов. друк. арк. 5,2. Умов. Фарбо-відб. 5,7. Обл.-вид. арк. 5,0. Зам. Тираж 5500 прим.

ЦІНА ДОГОВІРНА

Віддруковано з готових діапозитивів
у Жовківській друкарні видавництва Отців Василіян
«Місіонер». 80300, Львівська обл., м. Жовква,
вул. Василіянська, 8

Передруки і переклади дозволені за поданням джерела. Редакція зберігає за собою право виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

©Журнал «Місіонар», 2011

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ

**О, Божественне Серце Ісуса!
У злуці з тим наміром, з яким Ти на землі віддавав славу Богові і тепер щоденно віддаєш у Пресвятій Тайні Євхаристії, жертвую Тобі через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії усі свої молитви, справи, слова, думки й витривалість у терпіннях нинішнього дня як винагороду за всі зневаги, образи і кривди, завдані Тобі.**

Жертвую їх особливо за Святішого Отця Папу Римського, за святу Церкву, за навернення грішників та в усіх намірах Апостольства молитви, призначених на цей місяць і на сьогоднішний день.

Пресвяті Серця Ісуса і Марії, спомагайте святу Церкву та Україну!

Святий Йосифе, Покровителю і Заступнику приятелів Ісусового Серця, моли Бога за нас!

Святий Архангеле Михаїле, св. Миколаю, св. Володимире, св. Йосафате, заступники України, моліть Бога за нас!

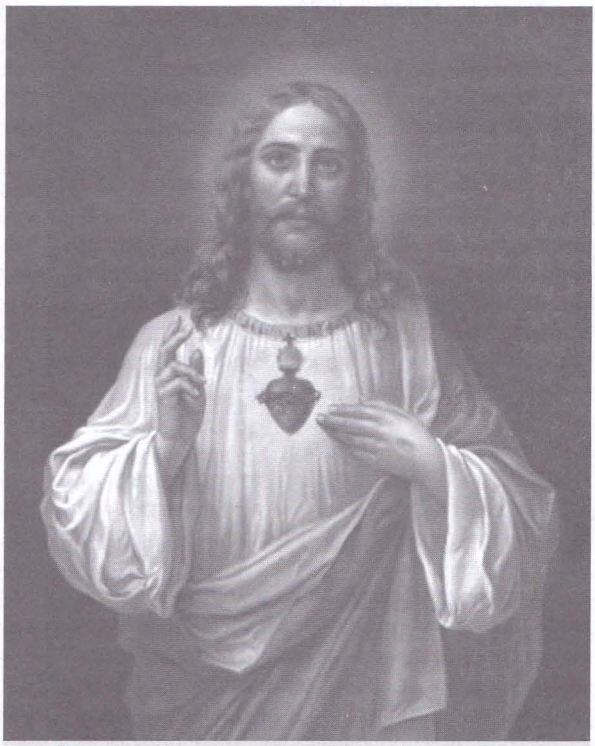

Ось Серце, що так полюбило нас...

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА БЕРЕЗЕНЬ

(З благословення Святішого Отця)

ЗАГАЛЬНИЙ: Щоб народи Латинської Америки зберегли вірність Євангелію й щораз більше в них зростали соціальна справедливість і мир.

МІСІЙНИЙ: Щоб Святий Дух дарував світло і силу християнським спільнотам і вірним у багатьох регіонах світу, де їх переслідують чи утискають задля Євангелія.

МІСЦЕВИЙ: Щоб молоді батьки розуміли важливість участі бабусь і дідусів у плеканні духовної зрілості нащадків.

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА КВІТЕНЬ

(З благословення Святішого Отця)

о. Христофор ГАНИНЕЦЬ,ЧСВВ

ЗАГАЛЬНИЙ: Щоб Церква через достовірне голошення Євангелія вміла подавати майбутнім поколінням нові мотиви для життя і надії.

Церква – свята. Ми, миряни і духовенство, обдаровані, але не досконалі її члени. Однак, незважаючи на нашу недосконалість, Господь закликає нас бути світлом для світу. Бог знає все про нас. Він бачить нашу обмеженість, проте бажає, щоб ми йшли і звіщали Євангеліє, розбудовували Церкву, піднімали дух молодого покоління й давали йому запал до життя у надії.

Історія Спасіння показує, що й найбільші Божі слуги не були без гріха: Авраам, Мойсей, Давид, Ілля... Але, попри все, були справжніми друзями Бога, тому що навіть у своїх недоліках служили вірно Богові. Світлий бік їхнього життя був вагомішим, потрібнішим для Історії Спасіння світу. Господь нас заохочує слідувати за цією логікою: слухати Добру Новину, яку звіщає Церква та її слуги, й не зосереджуватися на темних місцях, якщо такі трапляються, не копати у чужих недоліках. Натомість, дивитися на світло Євангелія, яке завжди провадить до життя у надії. Божі посланці можуть бути недосконалими, але Боже послання завжди досконале. ■

МІСІЙНИЙ: Щоб місіонери через проповідь Євангелія і свідчення життя вміли донести Христа тим, які Його ще не пізнали.

«Як же призиватимуть того, в кого не увірували? Як увірують у того, що його не чули? А як почують без проповідника? І як будуть проповідувати, коли не будуть послані?» – запитує апостол Павло у Посланні до римлян (10, 14), викриваючи невіру юдеїв. І одразу ж продовжує словами пророка Ісаї: «Та ж по всій землі вознісся їхній голос, їхні слова в кінці світу [...] Увесь день я простягав свої руки до неслухняного й упертого народу» (Рим. 10, 18.21).

Це вказує на те, що в усі часи народ може бути «такого роду». Але це не може бути знеохоченням для того, хто обрав дорогу до Христа. Протягом багатьох століть католицькі місіонери простягають свої серця до непросвітлених народів та племен і, звіщаючи Євангеліє, продовжують працю святих апостолів. Післанництво, проповідь, слухання, віра – це все належить до місійного процесу, де один аспект має доповнюватися іншим, тому що все пов'язане однією метою. Вміння керувати таким процесом робить можливим поширення Доброї Новини всім людям землі. ■

МІСЦЕВИЙ: Щоб національна свідомість українців Сходу пробуджувалася з бажання знань про минуле своєї Батьківщини.

Ще на початку минулого століття Михайло Грушевський поставив питання: «Хто такі українці? Хто може бути українцем і кого українці приймуть у свої ряди як свого товариша?» Його відповідь така: «Передусім, розуміється, всі ті, хто зроду українець, родився і виріс з українською мовою на устах і хоче тепер іти спільно зі своїм народом, з усіма свідомими синами українського народу, бажає працювати для його добра. Якого б не був він роду, віри чи знання – це не важливо. Його воля і свідомість вирішує справу. Коли він почуває себе найближчим до українців і ділом це доводить – він українцям товариш і земляк».

Національна свідомість включає в себе знання, уявлення не лише про свою, але й про інші національні спільності з позиції свого етносу. Таким чином, національна свідомість становить складне психічне утворення особистості, що є самоусвідомленням причетності до нації, яка спонукає до праці в ім'я свого народу, своєї Церкви, своєї нації та держави; уявлення про їх місце і роль у світовій історії та культурі. Для того, щоб національна

свідомість прокидалася або формувалася у нас, українців, важливим є не лише розуміння того, хто і які ми є, що об'єднує нас, але і знання про те, звідки ми, які наші корені, які здобутки нашого народу в сфері матеріальної і духовної культури та їх значення для розвитку світової цивілізації. Саме це знання про український націогенез, знання історії України, її культури, менталітету допоможе подолати зневажливе ставлення до української мови й культури і створить умови для посилення почуття національної свідомості та гідності наших братів і сестер у Христі на Сході України. ■

■ ПОКРОВИТЕЛЬ НА КВІТЕНЬ

ПРЕПОДОБНА МАРІЯ ЄГИПЕТСЬКА, 14 квітня

Преподобна Марія, названа Єгипетською, жила в середині V – на початку VI сторіччя. Її молодість не віщувала нічого доброго. Марії виповнилося лише дванадцять років, коли вона пішла зі свого дому в Александрії. Будучи вільною від батьківського нагляду, молодою і недосвідченою, Марія захопилася блудним життям. Нікому було зупинити її на шляху до погибелі, а спокусників і спокус було чимало. Так 17 років Марія жила в гріхах, поки милостивий Господь не навернув її до покаяння. Сталося це так. За збігом обставин Марія долучилася до гурту прочан, що прямували у Святу Землю. Пливучи із прочанами на кораблі, Марія не припиняла спокушати людей і грішити. Прибувши до Єрусалиму, вона приєдналася до прочан, що йшли у храм Воскресіння Христового.

Люди великою юрбою входили в храм, а Марія при вході була зупинена невидимою рукою й ніякими зусиллями не могла ввійти в нього. Отут зрозуміла вона, що Господь не допускає її ввійти у святе місце за її нечистоту.

Охоплена жахом і почуттям глибокого покаяння, вона стала молити Бога простити гріхи, обіцяючи докорінно виправити своє життя. Побачивши біля входу в храм ікону Божої Матері, Марія почала просити Богоматір заступитися за неї перед Богом. Після цього вона відразу відчула в душі просвітління й безперешкодно ввійшла в храм. Проливши рясні сльози біля гробу Господнього, вона вийшла із храму зовсім іншою людиною.

Марія виконала свою обіцянку змінити своє життя. З Єрусалиму вона пішла в сувору й безлюдну Йорданську пустелю й там майже півстоліття провела в повній самоті, у пості й молитві. Так строгими подвигами Марія Єгипетська зовсім викорінила в собі всі гріховні бажання й зробила своє серце чистим храмом Духа Святого.

Старець Зосима, що жив у Йорданському монастирі св. Іоанна Предтечі, за Божим провидінням удостоївся зустрітися в пустелі із преподобною Марією, коли та вже була в глибокій старості. Він був уражений її святістю й даром проникливості. Одного разу він побачив її під час молитви ніби піднесеною над землею, а іншого разу вона йшла через ріку Йордан, немов по суходолу.

Розлучаючись із Зосимою, преподобна Марія попросила його через рік знову прийти в пустелю, щоб причастити її. Старець у призначений час повернувся й причастив преподобну Марію Святих Тайн. Прийшовши в пустелю ще через рік у надії побачити святу, він уже не застав її живою. Старець поховав останки св. Марії там же, у пустелі, в чому йому допоміг лев, що своїми пазурами вирив яму для поховання тіла праведниці. Це було приблизно в 521 році.

Так з великої грішниці преподобна Марія з Божою допомогою зробилася великою святою і залишила такий яскравий приклад покаяння. ■

ЄВАНГЕЛІЯ

Продовження,
Початок в ч. 1 за 2011р.

о. Йосафат КОВАЛЬ, ЧСВВ

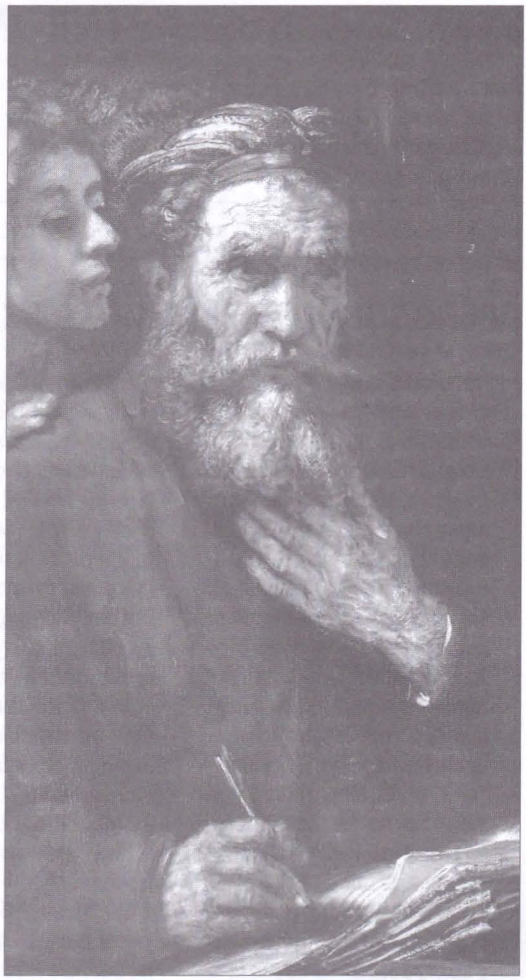

2. КАНОНІЧНІ ЄВАНГЕЛІЯ

Канонічні Євангелія – це ті, які були прийняті першими християнськими спільнотами за богонатхненні та почали формувати канон або список богонатхненних книг Нового Завіту. Це – Євангелія від Матея, Марка, Луки та Івана.

В «нутрі» канону

Ці чотири Євангелія представляють дві традиції. Перші три (Матей, Марко і Лука) мають багато спільних речей, тому що залежали від одної спільної традиції, як побачимо це дещо пізніше. Ці три Євангелія ми називаємо синоптичними, тому що мають дуже багато спільного (syn (гр.) – «спільно»; opsis (гр.) – «бачення, погляд»). Євангеліє від Івана значно відрізняється від трьох синоптичних. Його план, зміст та стиль у відмінний спосіб від синоптичних Євангелій розповідають про атмосферу описаних подій та традицію. Однак, незважаючи на відмінності, всі Євангелія розповідають про початки публічної діяльності Ісуса, починаючи від Івана Хрестителя, і закінчуються оповіданнями про смерть і воскресіння Ісуса.

Біографії чи Євангелія?

Останнім часом багато дискутується про літературні стилі, роди Євангелій. Ця дискусія є досить важливою, адже може допомогти краще зрозуміти, усвідомити природу цих писань.

Єдиний євангелист, що дав назву своєму твору, – це св. Лука. Він назвав його оповіданнями та пояснив, що, перш ніж писати, досліджував все докладно від початків і що намагався написати все за порядком (див. Лк 1, 1-4). Класифікація тих оповідань як Євангелія є пізнішою, але посприяла визначенню: для християн з другої половини II століття після Христа було надзвичайно важко ідентифікувати оповідання, що містили спогади про Ісуса, з термінами, що використовувалися у тогочасній повсякденній мові і в подібних творах (біографіях), з якими термін «євангеліє» (добра новина Христа) не міг узгоджуватися; тому було вирішено надати їм нове ім'я – назвали їх Євангеліями.

Подібності, що існували між Євангеліями та елліністичними (грецькими) біографіями, призвели до того, що дехто класифікував їх як особливу форму цього типу біографій. Інші знаходять багато подібностей з біографіями пророків, в яких їхні діла і слова є включені в розповідну структуру (див., наприклад, біо-

графію Єлисея у 2 Цар 2-8). Прикладом може бути і юдейська біографія у період між двома Завітами.

Очевидно, що Євангелія мають намір також подати біографію, бо їхні автори намагалися написати оповідання про Ісуса, правдиво описуючи все, що сталося (Лк 1, 1-4). Але критерій, якого дотримувалися євангелисти, був пасторальним. Св. Лука визнає, що його метою було скріпити віру своїх читачів (Лк 1, 4); а св. Іван написав своє Євангеліє, «...щоб увірували ви, що Ісус – Христос, Син Божий, а увірувавши, – щоб мали життя в його ім'я» (Ів 20, 31). Ця душпастирська мета робить з Євангелій дуже особливі оповідання. В них змішується вірність історії і традиції про Ісуса з потребами християнських спільнот, віру яких вони (Євангелія) мають скріплювати.

Що таке Євангелія?

Важко є точно визначити, що таке Євангеліє, але неважко описати характеристики, що вказують на канонічні Євангелія.

Насамперед, Євангелія не є вигадкою своїх авторів, але мають за основу більш ранню від них традицію, передану учнями Ісуса у лоні християнських спільнот. Ця вірність отриманій традиції об'являє чіткий історичний інтерес, проте їх концепція історії є відмінною від тієї, що маємо ми, люди XXI століття.

По-друге, їх зміст організований за спільною схемою, коріння якої зустрічаються у християнській проповіді (Єв 10, 37-40): початки, що сягають Івана Хрестителя, публічна діяльність, страждання і розп'яття Ісуса Христа. Ця спільна схема служить для того, щоб помістити у розповідній структурі слова і діяння Ісуса, які передавалися та зберігалися у християнських спільнотах. Комбінація всіх цих елементів зустрічається лише в канонічних Євангеліях і є одним з критеріїв відрізнення їх від апокрифічних Євангелій, як побачимо це дещо пізніше.

По-третє, хоча їхня зовнішня форма є біографією, насправді їх метою є душпастирство. Євангелія не є лише оповіданнями про історичні події, але проголошенням великої події спасіння. Ті, що їх написали, хотіли скріпити віру своїх спільнот і передати іншим свідчення віри, основане на досвіді, що радикально змінив їхнє життя.

3. АПОКРИФІЧНІ ЄВАНГЕЛІЯ

Окрім чотирьох Євангелій, включених у канон Нового Завіту, у перших століттях існування Церкви Христової виникли інші писання, які отримали цю ж назву. Йдеться про апокрифічні Євангелія. «Апокриф» – грецьке слово, що означає «таємний, прихований, невідомий».

Таємна звістка?

Отож, певні християнські групи назвали ці писання апокрифами. Така назва свідчила про поширене переконання, що вони містять приховане вчення Ісуса, яке було зарезервоване лише для деяких християн. Цей таємничий характер окремих з них став причиною того, що виникло велике зацікавлення апокрифічними Євангеліями. Реальність, без сумніву, полягає в тому, що термін «апокриф» використовується для опису християнських писань перших століть, які мали деякі подібності у формі або змісті з книгами, що становили канон Нового Завіту, але не були включені до цього канону. Зокрема, апокрифічні Євангелія – це писання про життя і навчання Ісуса, що були створені в перших століттях християнства, але не зараховані до числа богонатхненних книг.

Прикметник «апокрифічний» стосується писань, різноманітних як щодо їхніх змісту і форми, так і щодо походження та дати створення. Деякі є дуже давніми, інші походять з пізніших часів; одні були написані юдеохристиянськими спільнотами, інші – опрацьовані або створені гностичними[1] групами. Від одних до наших часів дійшли цитати, зібрані християнськими письменниками, інші збереглися у перекладі давніми мовами. Одну з важливих груп апокрифів, створених чи опра-

[1] Гностицизм (грец. γνῶσις, gnôsis знання) – релігійно-науковий термін, яким описують різноманітні релігійні течії та вірування у 2-3 століттях, та інколи і у раніші періоди.

цьованих у лоні гностичних груп, було знайдено у 1945 в Наґ-Гаммаді (Єгипет).

Неповні Євангелія

Одною з характеристик, що дає найчіткіше розрізнення між канонічними та апокрифічними Євангеліями, є рамки подій, які вони охоплюють, певний напрям їх розгортання. Якщо канонічні Євангелія розвивають події від початків публічної діяльності Ісуса аж до воскресіння, то апокрифічні Євангелія, навпаки, оповідають про один аспект (дитинство Ісуса, Його вчення і т.д.), тому що в багатьох випадках зродилися для того, щоб заповнити прогалини у спогадах про Ісуса. Враховуючи їх зміст, можемо виділити чотири групи:

Євангелія дитинства. Вони оповідають про чудесне народження Ісуса або про чуда, які Він творив у дитинстві. Деякі з них були дуже популярними й існували в перекладах різними мовами. Найбільш відомим є Протоєвангеліє святого Якова, яке розповідає про чудесне народження від Діви; у ньому також йдеться, що її батьки називалися Йоаким і Анна. Цей твір дуже важливий у розвитку маріології[2].

Євангелія промов. Це збірка промов та вчення Ісуса без розповідної структури. Цей тип збірок зберігався і опрацьовувався насамперед у гностичних середовищах, які шукали якісь таємні, приховані вчення Ісуса, але основа деяких є дуже давньою. Два найбільш відомі Євангелія промов – це Євангеліє від Томи та Апокриф святого Якова, які є дуже цікавими для наукового дослідження традицій промов Ісуса.

Євангелія страждань та воскресіння. Мають за мету доповнити оповідання про смерть і воскресіння Ісуса. Найбільш відомим є Євангеліє від Петра, в якому цей апостол розповідає про події терпіння від першої особи. Деякі вчені вважають, що це Євангеліє містить дуже давню форму керигми[3] про страждання та смерть Господа, від якої залежить також оповідання про страждання у канонічних Євангеліях.

Діалоги воскреслого. Це типовий гностичний стиль. Містять навчання воскреслого, промовлені до деяких учнів. Навчання у них таємні і стосуються лише земного Ісуса. Найбільш відомим є Євангеліє від Марії, яке містить об'явлення воскреслого Ісуса Марії Магдалині. Це є чітким розвитком або продовженням оповідань канонічних Євангелій (Мт 28, 8-10, і особливо – Ів 20, 11-18).

Яка мета апокрифічних Євангелій?

Апокрифічні Євангелія були написані у більшості випадків набагато пізніше від канонічних, на доповнення яких вони претендують. А це означає, що вони малокорисними для історичних спогадів про Ісуса. Без сумніву, деякі з них є цікавими для наукового дослідження промов Ісуса і для пізнання того, як думали і жили окремі християнські групи у перших століттях.

Для дослідження промов Ісуса найцікавішим з усіх є Євангеліє від Томи. Містить сто чотирнадцять оповідань, з яких сімдесят дев'ять мають багато спільного із синоптичними Євангеліями. Згідно з думкою деяких науковців, ця збірка оповідань є досить давньою і залежною від синоптичних Євангелій та їх джерел. У ній, наприклад, більша частина притч з'являється без пояснень, і це підтверджує припущення, що інтерпретація притч Ісуса, які зустрічаємо у канонічних Євангеліях, є ділом Церкви (див. вступ до Мт 13, 1-52 і коментар у Мт 13, 47-50). Частина грецького оригіналу збереглася на папірусі з II століття. Повний текст, з гностичними додатками, є доступний у коптійському перекладі з IV століття після Христа, який віднайшли у Наґ-Гаммаді.

Апокрифічні Євангелія є також цікавим джерелом для дослідження того, яким було бачення Ісуса та Церкви в деяких групах християн у перших століттях. Тому дуже важливо відбудувати історію початків християнства. ■

(далі буде)

[2] Маріологія – церковне вчення про Пресвяту Богородицю.

[3] Кериґма – проповідь апостолів, яка базувалася на такому: Христос жив, навчав, страждав, помер, воскрес і живе у своїй Церкві.

«ГОСПОДЬ – МОЄ СВІТЛО Й МОЄ СПАСІННЯ» (ПС. 27)

о. Анастасій КАБАЛЬ, ЧСВВ

Псалом 27 належить до жанру псалмів покладання довіри на Бога. Про це свідчать часті заклики, щоб довіритись Богові: «не боятись» (Пс. 27, 1), «уповати» (Пс. 27, 3), «підносити голову» (Пс. 27, 6а), «бути певним» (Пс. 27, 13), «надіятись» (Пс. 27, 14).

На перший погляд видається, що цей псалом складається з двох цілком різних частин. Коли, однак, добре приглянутись до його змісту, то у ньому є логічне пов'язання цих двох нібито різних елементів. Відомий бібліст Джанфранко Равазі пише, що упування на Бога у цьому псалмі проходить через такі два головні сентименти: «упування тріумфальне» (Пс. 27, 1-6) і «упування благальне» (Пс. 27, 7-14).

Народився він, правдоподібно, перед входом до святині, місцем Божого помешкання, де можна побачити Його «обличчя»: «Одного в Господа прошу […] жити в домі Господнім, щоб бачити красу Господню» (Пс. 27, 4). Єдина певна річ – це доброта Божа: «Господь – моє світло й моє спасіння: кого маю боятись? […] Бо Він мене сховає у своїм наметі в день недолі […] Бо навіть як покине мене рідний батько-мати, Господь мене до себе прийме» (Пс. 27, 1.5.10).

Великий страх огортає серце псалмоспівця, і він намагається його подолати. У який спосіб він це робить? Зазвичай вважають, що перша річ, яку треба робити у хвилини труднощів, – це просити Бога про допомогу. Натомість автор псалма знає, що молитва без віри є слабкою, тому відразу не просить помочі, але насамперед «озброюється вірою», а лише потім з упованням звертається до Бога. Завдяки великій вірі та довір'ю на Бога він перемагає свого ворога – страх, адже навіть тоді, коли «рідний батько-мати» покине, «Господь [...] до себе прийме» (Пс. 27, 10). Після цього псалмоспівець вже може піднести свою голову та співати радісні і подячні гимни Господеві, бо у Бозі він знаходить «світло і спасіння» (Пс. 27, 1), прибіжище і надію (пор. Пс. 27, 5.14).

Коли Ісус Христос був засуджений на смерть, Він також пережив подібну драму і переміг її. Його мовчання після арешту на несправедливі осуди людей та моління псалмами у найтяжчі хвилини Його життя – це свідоцтво про цілковите упування на Небесного Отця. Тому після смерті Господь «підніс свою голову вгору» – воскрес та через сорок днів вознісся на небо і возсів праворуч Небесного Отця.

У сьогоднішній час багатьох людей, зокрема молодих, які знаходяться у нестабільній політичній та економічній ситуації, огортає великий страх. Псалмоспівцеві вдалося подолати свій страх, бо для нього Господь – це «світло», «спасіння» і «твердиня» (пор. Пс. 27, 1). Через рядки цього псалма Бог також і сьогодні спрямовує Своє Слово поради та розради у цій на перший погляд безвихідній ситуації.

Ісус Христос, Друга Особа Божа, каже: «Я – дорога, істина і життя» (Ів. 14,6) і «хто йде за Мною, не блукатиме у темряві» (Ів. 8, 12). Христос своєю смертю переміг смерть, а своїм воскресінням засвітив у душах вірних надію. Над людиною вже не панує гріх, страх, смерть, бо Христос воскрес.

Псалмоспівець із свого релігійного досвіду знає, що людина тільки у Господі може знайти своє прибіжище, тому з певністю благає лиш про одну річ: «жити у домі Господнім», під покровом якого Бог сховає та захистить його (Пс. 27, 4-5). Для єврейського народу святиня була помешканням самого Бога, а для християн домом Бога живого є Церква, до якої Він запрошує всіх людей (Мт. 11, 28). Саме тут, в Його домі-Церкві, можемо примиритися з Ним у таїнстві покаяння та поєднатися у Пресвятій Євхаристії, бо без Нього людина нічого не спроможна вдіяти (пор. Ів. 15, 5).

Сьогодні багато людей заявляють про свою віру в Бога, але до храму не йдуть, мотивуючи це тим, що можуть помолитися і вдома. У цьому є доля правди, бо Бог присутній всюди. Однак з Христом у Святих Тайнах, які Він Сам установив, людина може зустрітись тільки у Його домі,

тобто у Церкві. Особливо це стосується таїнства Покаяння та Пресвятої Євхаристії, про що Сам Христос каже: «Хто Тіло моє їсть і кров мою п'є, той живе життям вічним…» (Ів. 6, 54). Кожний християнин повинен прагнути «жити у домі Господнім», тобто брати участь у недільних і святкових богослужіннях та бути добрим членом Церкви Христової, де у святих таїнствах буде знаходити силу для щоденного життя.

Отож, у хвилини, коли огортає страх, коли не знаєш, як вчинити, – іди до храму Божого та з великою вірою звернися до Бога зі своїм проханням, віддайся Йому у всіх твоїх труднощах і клопотах. Будь певний, що Господь тебе прийме, бо ж Він є прибіжищем, світлом і спасінням. Хочеться завершити словами псалмоспівця: «Надійся на Господа, будь мужній, нехай буде відважним твоє серце» (Пс. 27, 14). ■

ПАПА БЕНЕДИКТ XVI ПРИЙНЯВ ЗРЕЧЕННЯ З УРЯДУ ГЛАВИ УГКЦ БЛАЖЕННІШОГО ЛЮБОМИРА ГУЗАРА

10 лютого на прес-конференції у Києві патріарх Любомир Гузар повідомив про те, що цього дня Папа Бенедикт XVI прийняв його зречення з уряду Верховного Архиєпископа Української Греко-Католицької Церкви. Відповідне прохання до Святішого Отця 77-річний Глава УГКЦ подав, коли йому виповнилося 75 років. Про це повідомив Департамент інформації УГКЦ.

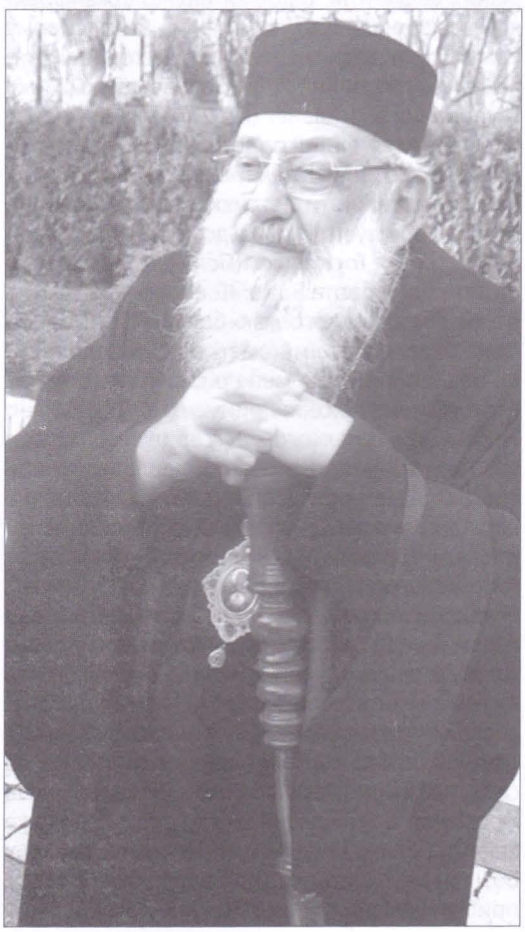

«Сьогодні, коли я вже не маю достатньо сил, хочу передати уряд своєму наступникові, який ефективно продовжуватиме цю працю. Бо це не моя праця і я не є ключем. Ключем є Церква, а мета нашої праці – служіння Церкві, і ми стараємося його виконувати доти, доки можемо це робити ефективно», – пояснює своє рішення Блаженніший Любомир.

Після відходу від керівництва УГКЦ Блаженніший Любомир не має наміру цілковито покидати життя Церкви і суспільства. Він хоче робити все, що в його силах, зокрема молитися, переосмислювати минуле, зустрічатися з людьми різних професій. Уже в лютому Його Блаженство мав зустріч зі студентами Києво-Могилянської академії.

«Згідно з канонічним правом, до обрання нового Глави УГКЦ Адміністратором Церкви буде архиєпископ Львівський владика Ігор Возьняк. Протягом двох місяців відбудеться виборчий Синод, який обере нового

Главу Церкви. За Блаженнішим Любомиром збережуться усі титули та почесті, належні його санові», – повідомив секретар Синоду єпископів, куріальний єпископ УГКЦ Богдан Дзюрах.

Блаженніший Любомир очолив УГКЦ десять років тому, після смерті свого попередника на престолі Мирослава Івана Любачівського. Він став першим Предстоятелем Церкви, що був обраний спеціальним Синодом єпископів після виходу УГКЦ із підпілля та здобуття Україною незалежності. На час його правління Церквою припадає повернення престолу Глави УГКЦ зі Святоюрської гори у Львові до столиці України. У Києві наближається до завершення розпочате ним будівництво Патріаршого собору Воскресіння Христового та Патріаршого центру УГКЦ.

БІОГРАФІЯ

Владика Любомир Гузар народився 26 лютого 1933 року в м. Львові. Тут закінчив народну школу та перший клас гімназії. У 1944 році сім'я змушена була покинути Україну. Спочатку зупинилися в Австрії. У м. Зальцбурзі владика продовжив навчання в українській гімназії. У 1949 році родина Гузарів переїхала до США. Середню освіту владика Любомир закінчив у Малій духовній семінарії у Стемфорді (штат Коннектикут). Потім вивчав філософію в Колегії святого Василія, де в 1954 році одержав ступінь бакалавра. Богословську освіту здобув у Вашингтонському католицькому університеті. У 1958 році отримав ліценціат богослов'я у Великій духовній семінарії Святого Йосафата. 30 березня цього ж року владика Амвросій Сенишин висвятив Любомира Гузара на священика для праці в Стемфордській єпархії.

У 1958-1959 роках працював вчителем і префектом у Стемфордській духовній семінарії святого Василія, а також служив у Кергонксоні (штат Нью-Йорк) як душпастир оселі «Союзівка» Українського народного союзу та виховної оселі Спілки української молоді Америки в Елленвілі (штат Нью-Йорк). У 1965 року Любомир Гузар став настоятелем парафії Пресвятої Трійці в Кергонксоні, а також продовжив навчання у Фордгамському університеті Нью-Йорка, вивчаючи філософію. У 1967 році здобув ступінь магістра. В 1969 році переїхав до Рима для продовженим богословських студій, які завершив доктором богослов'я в 1972 році.

У 1972 році владика Любомир вступив до монастиря Святого Теодора (монахів Студійського Уставу) в Гроттаферраті (Італія). У 1973-1984 роках викладав в Папському місійному університеті «Урбаніана» в Римі. 2 квітня 1977 року в монастирі Студійського Уставу в Кастель-Гандольфо поблизу Рима був висвячений патріархом Йосифом Сліпим на єпископа. У 1978 році патріарх Йосиф призначав його архимандритом монастиря святого Теодора, а також відповідальним за монастирі Студійського Уставу за межами України. З 1984 до 1991 року Любомир Гузар був протосинкелом Львівської архиєпархії в Римі. У 1993 році разом зі всією спільнотою Гроттаферрати повернувся на рідну землю. У 1993-94 роках служив духівником у Львівській духовній семінарії Святого Духа. У листопаді 1996 року владика Любомир був призначений єпископом-помічником Глави Української Греко-Католицької Церкви.

26 січня 2001 р. на надзвичайному Синоді єпископів обраний Верховним Архиєпископом УГКЦ. 21 лютого того ж року вдостоєний Папою Римським Іваном Павлом II гідності кардинала.

ПАТРІАРШЕ СЛУЖІННЯ

За час перебування владики Любомира на чолі Української Греко-Католицької Церкви 21 серпня 2005 року відбулася подія історичного значення – перенесення осідку Глави УГКЦ зі Львова до Києва, до чого владика Любомир доклав чимало зусиль, як і до розвитку централізованого церковного управлінського апарату – Патріаршої курії УГКЦ, яка стала центром координації церковного життя. Тоді, у час перенесення резиденції Глави УГКЦ до Києва, коли було чимало зовнішніх виступів «проти», владика Любомир сказав: «Я не прийшов до Києва, я повернувся після двохсот років».

Кардинал Любомир провів найбільшу кількість церковних Синодів в УГКЦ: 14 сесій патріарших (за участю всіх єпископів УГКЦ) і 44 сесії митрополичих (за участю єпископів в Україні) синодів.

22-23 січня 2011 року Українська Греко-Католицька Церква відзначила 10-річчя патріаршого служіння Верховного Архиєпископа Києво-Галицького Блаженнішого Любомира. Головними урочистими подіями цих святкувань стала «Різдвяна просфора з патріархом», яка відбулася 22 січня у приміщенні Міжнародного виставкового центру в Києві, і Архиєрейська Літургія.

За час патріаршого служіння Любомира Гузара в УГКЦ були видані ключові богословські документи: «Екуменічна концепція УГКЦ» та «Один народ Божий у краї на Київських горах». У них розглядаються принципи співпраці УГКЦ з іншими частинами колись єдиної Київської Церкви, акцентується на тому, що УГКЦ своєю діяльністю щоразу показувала прагнення до ближчої і глибшої співпраці з українськими традиційними Церквами.

У творчому доробку Глави УГКЦ серед численних богословських праць і статей на релігійно-суспільну тематику також є аудіокниги. Перша аудіокнига «Дорога до себе» побачила світ у січні 2009 року. Свою другу аудіокнигу під назвою «Дорога до ближнього» владика Любомир презентував у квітні минулого року. З нагоди 10-річчя його Патріаршого служіння побачила світ третя аудіокнига під назвою «Дорога до Бога». Зараз владика працює над новою аудіотрилогією під загальною назвою «Суспільство», в яку увійдуть теми «Суспільство і влада», «Суспільство і бізнес», «Суспільство і закон». За задумом, ця книга повинна допомогти українським політикам і бізнесменам осягнути християнський погляд на життя.

Чимало релігієзнавців та суспільних діячів високо оцінюють моральний авторитет владики Любомира Гузара і його правильне розуміння місця Церкви в державі та її ролі, що дало можливість йому, як Главі УГКЦ протягом 10 років не допустити вплутування цієї Церкви в політичні відносини та зміцнити її моральний авторитет в українському суспільстві.

УГКЦ СЬОГОДНІ

На даний час УГКЦ об'єднує понад 5,5 мільйона вірних на території України; крім того, греко-католиками визнають себе близько 1,5 мільйона осіб у країнах Європи, Північної і Південної Америки та Австралії. Верховне Архиєпископство в Україні об'єднує 12 єпархій та екзархатів. За статистичними даними Державного департаменту у справах релігій в Україні, станом на 1 січня 2010 року УГКЦ налічувала: 3597 зареєстрованих громад, 2347 священиків, 1248 ченців і черниць, 3581 храм, 1138 недільних шкіл, 105 монастирів, 27 періодичних видань, 15 навчальних закладів із 1273 слухачами, основним із яких є Український католицький університет. Сьогодні до Синоду єпископів УГКЦ входять 50 єрархів Церкви з України та з-за кордону.

Поза межами України до Верховного Архиєпископства належать: Перемишльсько-Варшавська греко-католицька митрополія у Польщі (Перемишльсько-Варшавська архиєпархія та Вроцлавсько-Ґданська єпархія з понад 300 тисячами вірних у 100 парафіях), три апостольські екзархати для українських греко-католиків у Німеччині, Франції та Великобританії, дві греко-католицькі митрополії у Північній Америці: Сполучених Штатах і Канаді (у США – Філадельфійська митрополія, яка складається з чотирьох єпархій у Філадельфії, Пармі, Чикаго і Стемфорді; у Канаді – Вінніпезька митрополія з п'яти єпархій у Вінніпегу, Едмонтоні, Нью-Вестмінстері, Саскатуні й Торонто). Крім того, існують єпархії УГКЦ у Буенос-Айресі (Аргентина), Куритибі (Бразилія) і Мельбурні (Австралія). Українські греко-католики мають також вікаріат у Румунії, громади у Литві (Вільнюс), Латвії (Рига, Даугавпілс та Резекне), Естонії (Таллін), Молдові (Кишинів), Австрії, Парагваї, Венесуелі, Португалії, Італії, Іспанії, Греції, Швейцарії, Бельгії, Казахстані та Росії. УГКЦ надає духовну опіку своїм вірним у країнах перебування останньої хвилі мігрантів з України. ■

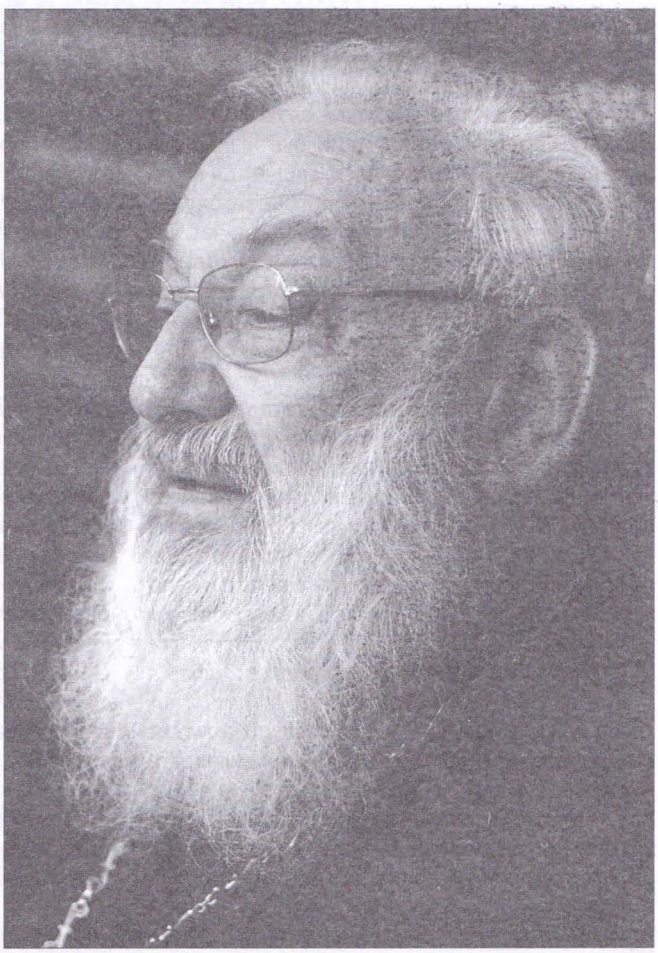

БЛАЖЕННІШИЙ ЛЮБОМИР: «Створюється нова ситуація і потрібні нові сили»

– Ваше Блаженство, у якому стані, на Вашу думку, є сьогодні УГКЦ?

– За останні двадцять років наша Церква з Божою допомогою зробила поважні кроки до відродження. Відродження не означає повернення до минулого. Говорячи про минуле, маю на увазі першу половину XX ст. Воно мало свої обставини, проблеми і виклики, мало також митрополита Андрея Шептицького, великих богословів, які провадили церковне життя. Потім настав період переслідування, який також мав свої особливості. Далі був час повернення свободи, і в цьому періоді відбувається процес нового народження і відновлення діяльності в Церкві. Йдеться передусім про становлення двох аспектів цієї діяльності: структурного і духовного.

Перший аспект включає створення і розвиток необхідних структур. В минулому наші громади на поселеннях у різних країнах світу починали своє існування в зовсім інших обставинах, ніж ми маємо сьогодні; вони тоді не мали прямого зв'язку з матірною землею. Тепер, після певного періоду формування церковних структур на поселеннях, всі ці елементи збираються докупи. Це відбувається для того, щоб вони справді добре працювали й служили Церкві і в Україні, і за кордоном. Настав такий етап розвитку УГКЦ, який потребує стрункішої організації, ретельнішої роботи і більш пильної співпраці, щоби всім

частинам нашої Церкви забезпечити не лише їхні права, але й належне служіння вірним, яке є основою життя Церкви.

Другий аспект – це духовне служіння. Після періоду переслідування, який був жахливим, однак сповненим Божих ласк, свідчення мучеників та цілковитої посвяти Богові з боку багатьох членів нашої Церкви, прийшов час відродження. Підпілля було періодом духовного розвитку. Отримавши свободу, Церква повинні берегти ці духовні цінності і жити на основі як давніх надбань, так і досягнень останніх десяти років.

– Що ж тоді спонукало Вас у такий важливий для УГКЦ період зректися уряду Верховного Архиєпископа?

– Наша Церква дійшла до важливого етапу розвитку, коли ми починаємо думати про наше майбутнє, про життя в наступних десятиліттях. Для просування вперед потрібно дуже багато й наполегливо працювати, тобто потрібні нові сили.

– Отже, Ваше рішення відійти є свідомим і добровільним?

– В житті людини настає час, коли її сили стають обмеженими. А великі завдання вимагають відповідної віддачі. Я вдячний Богові за те, що наша Церква завдяки заслугам моїх попередників, єпископів, священиків та мирян, змогла дійти до такого рівня розвитку. На мою думку, було б цілком неправильно в будь-який спосіб пригальмовувати чи зупиняти цей поступ. Сьогодні треба передати провід наступним поколінням. Я відчуваю, що для мене настав час цілком свідомо і спокійно, без будь-якого зовнішнього тиску, відступити і передати кермо Церкви в інші руки, в руки наступних провідників.

– А що Ви робитимете далі?

– Я не буду посідати жодних посад, це точно. Я ж пенсійного віку! По змозі, однак, чимось займатимуся. Це не буде пов'язано з офіційними завданнями. Робитиму те, що ще можу робити. Буду молитися за Церкву, переосмислювати минуле, стежити за тим, щоб ніщо з минулого нашої Церкви не було втрачене. Хотів би проводити зустрічі з молоддю, а також з різними професійними групами: журналістами, митцями, політиками тощо. Тепер для цього матиму більше часу. Багато хто в таких ситуаціях пише спогади, я ж поки що не маю особливих амбіцій це робити. Проте братиму участь у житті Церкви і суспільства так, як це роблять люди пенсійного віку, які у свій спосіб продовжують служити іншим.

– Ваше Блаженство, з Ваших слів випливає, що одним із критеріїв для вибору Вашого наступника є його молодший вік. А які ще критерії слід взяти до уваги?

– Йдеться не тільки про вік. Мої однолітки – це пенсіонери. Передавати уряд комусь із них було б несерйозно. Наша Церква має синодальну структуру, тому треба ставити собі за мету шукати не якусь особу, обдаровану надзвичайними талантами, а вибрати провідника цієї спільноти. Верховний Архиєпископ, Батько і Глава нашої Церкви – це Глава Синоду.

У нашій відновленій традиції Синод є керівним органом, який задає тон [церковному життю – Ред.]. Впевнений, що на виборчому Синоді наші єпископи будуть шукати людину, що дивитиметься в майбутнє, продовжить розпочату діяльність, яку вже знає, бо через Синод всі ми беремо участь в житті і проводі нашої Церкви.

Треба обрати того, хто найкраще зможе зміцнити, підтримати і розвивати ті надбання, які ми маємо сьогодні. Отже, тут йдеться не про одну прикмету, а про бачення особи.

– Які завдання, на Вашу думку, має здійснювати наступний Глава УГКЦ?

– Потрібно відкривати нові можливості перед УГКЦ – духовні можливості, щоб вона була ще більше собою, щоб служила своїм вірним, хоч би де вони були. Тому, маючи внутрішню єдність нашої Церкви, треба використати цей момент певного дозрівання, щоб відштовхнутися від нього і йти вперед. Треба дивитися не тільки у ближче, а й у дальше майбутнє. Ми вже маємо певні напрацювання у питанні стратегії нашої Церкви, нашого буття на найближчі десятиліття. Цю стратегію треба реалізувати на практиці, а не тільки на словах, у думках чи планах. І це також вимагає з новими силами продовжувати ту динаміку, що мала місце упродовж останніх 20 років. ■

Розмовляв о. Ігор Яців

ВИБОРИ НОВОГО ПРЕДСТОЯТЕЛЯ УГКЦ РОЗПОЧНУТЬСЯ 21 БЕРЕЗНЯ

17 лютого у Києві з нагоди скликання Виборчого Синоду єпископів УГКЦ відбулася прес-конференція за участі Адміністратора УГКЦ владики Ігоря Возьняка, секретаря Синоду єпископів УГКЦ владики Богдана Дзюраха та керівника Правничого відділу Патріаршої курії о. д-ра Віталія Токаря.

Синод єпископів Української Греко-Католицької Церкви для обрання Верховного Архиєпископа розпочнеться 21 березня у Реколекційному центрі імені патріарха Йосифа Сліпого у Львові-Брюховичах. Відповідний декрет з цього приводу 11 лютого у Києві, при Патріаршому соборі Воскресіння Христового, підписав Адміністратор Української Греко-Католицької Церкви архиєпископ Ігор Возьняк.

«До участі у синоді скликаються всі єпископи Української Греко-Католицької Церкви, члени Синоду єпископів УГКЦ, особливо ті, які силою права мають важкий обов'язок брати у ньому участь», – наголошує владика Ігор.

«Сьогодні до Синоду єпископів УГКЦ входить 50 єпископів з України та з-за кордону», – пояснив секретар Синоду єпископів владика Богдан Дзюрах. «Синод – це законодавчий орган Церкви, до складу якого входять виключно єпископи. Він визначає внутрішню і зовнішню політику Церкви, дбає про розбудову структур, вирішує пасторальні, екуменічні та освітні питання. Синод єпископів Української Греко-Католицької Церкви зазвичай збирається раз на рік», – розповів куріальний єпископ УГКЦ.

За словами Адміністратора Церкви Ігоря Возьняка, Виборчий Синод УГКЦ скликаний на підставі норми канону 128, параграфу 3 Кодексу канонів Східних Церков. Члени Синоду єпископів УГКЦ будуть залишатися у місці проведення Синоду до підтвердження вибору Святішим Отцем та офіційного проголошення нового Предстоятеля УГКЦ.

Департамент інформації УГКЦ

БОРОНЯВСЬКИЙ МОНАСТИР БЛАГОВІЩЕННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

У монастирських хроніках минулих століть Боронявський монастир звикли зараховувати до мараморських (буковинських), хоча знаходився він на широкій долині поблизу Хуста. Ця місцевість належала громадянам міста. Саме тут, на пасовиську, відкупленому у хустської громади, священик Іван Козак у 1716 році збудував невелику дерев'яну церковцю й самітню келію, започаткувавши таким чином створення боронявської обителі.

У монастирському літописі сказано : «Обитель Боронявска сице началася року 1716. Священник Іоан Козак, парох селищский и парох Копашский. Той Іоан Козак, принявши габіт іноческий да бы омел себе пребывалище. Купил от граждан Густянских место во хащи остоящее от града Густа близ на мелю, за золотом 40, на котором водрузив Церков малу близ ней хижку, которы и до ныне стоят и жительствуют в них нынешние Инокы».

У 1847 році монахи з допомогою жителів села почали споруджувати в центрі Бороняви мурована церкву. Місце під її забудову надав Ф. Кловanич. Одразу після закінчення будівництва, на свято Різдва Пресвятої Діви Марії 21 вересня 1888 р. церкву було освячено. Обслуговували її отці Василіяни. З цього часу аж понад півстоліття у Боронявському монастирі процвітало чернече життя.

28 березня 1893 року Папа Римський Лев XIII своїм декретом надав монастирю дозвіл на проведення трьох відпустів у рік – на свята Благовіщення, пророка Іллі та Воздвиження Чесного Хреста. Відтоді у Бороняві було започатковано багатолюдні прощі на літній відпуст пророка Іллі, які щороку почали збирати сюди 20-30 тисяч прочан з усіх кінців України та з-поза її меж.

Боронявський монастир з 1948 року знято з реєстрації, а монахів заарештовано і засуджено на каторгу й заслання в Сибір та Казахстан.

РОЗПОРЯДОК БОГОСЛУЖІНЬ

Будні:

7.20 Утреня
8.00 Божественна Літургія
17.00 Божественна Літургія
17.40 Вечірня

Неділі й свята:

8.30 Божественна Літургія для дітей
9.30 Утреня
11.00 Божественна Літургія
18.00 Вечірня

Моління над хворими й немічними:

13 число кожного місяця

8 квітня 1991 року до Бороняви приїхали віруючі Закарпаття, різних куточків України, Чехословаччини, Угорщини, щоб скласти хвалу і честь Богові і його Пречистій Матері на чудотворній іконі, яку було урочисто перенесено із Хуста до монастиря, і подякувати за воскресіння греко-католицької Церкви.

Згідно з переданням, коли монахи жили в печерах у лісі, неподалік від теперішнього монастиря їм з'являлася Божа Мати. Натхненний народним переказом про об'явлення Божої Матері неподалік Боронявської чернечої обителі, о. Йоанікій Базилович, ЧСВВ, написав ікону Пресвятої Богородиці Одигітрії. Він передав на полотні Божу Матір так, як її споглядали очевидці, що переповіли бачене. На празник Благовіщення 1785 року о. Й. Базилович передав ікону Пресвятої Богородиці в обитель, де її освятили і встановили на іконостасі у монастирській церкві.

Пройшло не так багато часу, як Боронявська ікона прославилася багатьма чудами. За чудотворні зцілення цю ікону Пресвятої Богородиці в кінці XVIII ст. на основі подань Духовної комісії було визнано «благодатною», тобто чудотворною, а згідно з декретом Папи Римського Лева XIII від 28 березня 1893 року її було короновано.

Навесні 2001 року настоятель монастиря о. Атаназій Чийпеш розпочав будівництво нової церкви. Настоятель вирішив побудувати її на місці існуючої церкви, оскільки та була в небезпечному стані. Отож, насамперед було розібрано існуючу церкву, а на її місці відразу розпочато будівництво нової, а поряд із нею, також і монастирського комплексу, що мав бути поєднаний з церквою за допомогою арки.

Спочатку вибудувано підвальну церкву, а потім й основний корпус. У грудні 2001 року оновили і укомплектували дзвонами дзвіницю, яку освятили ще у 1992 році.

Будівництво церкви й монастиря довершив настоятель монастиря о. Йосафат Воротняк у 2008 році. Посвячення церкви здійснив єпископ Мілан Шашік, адміністратор Мукачівської греко-католицької єпархії. Сталося це 27 вересня 2008 року, щоправда, без участі настоя-

теля Йосафата, який був у той час на лікуванні й тієї осені упокоївся у Господі. Настоятеля в той час заміняв о. Даниїл Дербаль, ЧСВВ.

2-4 лютого 2009 року у Малоберезнянському монастирі відбулась капітула відновленої Провінції св. Миколая, на якій було обрано протоігумена та його радників. З того часу Боронявський монастир перейшов під керівництво новообраного протоігумена о. Павла Райчинця, а настоятелем був призначений навесні 2009 року о. Матей Химинець, ЧСВВ.

У 2009 році новий настоятель монастиря довершив роботи на монастирському подвір'ї та розпочав будівництво відпустової каплиці. ■

вул. Монастирська, 36
с. Бороняво
Хустський р-н.
90442 Закарпатська обл.
Тел.: (03142) 68-242

«УСПІХ ЖИТТЯ ЛЮДИНИ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ЇЇ НАБЛИЖЕННЯ ДО ТВОРЦЯ»

Інтерв'ю з настоятелькою Згромадження Сестер Катехиток св. Анни **с. Далілою Шмигельською**

– Сестро Даліло, кожна культура по-різному підходить до питання життєвого вибору. Чи такий самий принцип залежності від місця та часу діє і щодо богопосвяченого життя?

– Поглянувши на історію людства, бачимо, що культури, будучи витвором людини, змінюються, бо змінюється сама людина. А покликання людини, і зокрема покликання до богопосвяченого життя, залежить не від людини, а від того, хто кличе Бога. Бог же, як знаємо, є вічний і незмінний, виходить поза межі якогось місця і часу. Виявом таїнства Його безмежної любові до людини є те, що Він, як колись у Вифлеємі, понижується, пристосовується до місця і часу, тобто до культури, в якій живе людина, яку Він кличе, маючи щодо неї Свій відвічний план.

– Які головні критерії успішного життя можна побачити через призму чернечого стану?

– Зазвичай про успішність чогось ми говоримо тоді, коли щось наближається до цілі свого існування. Будучи створеною для життя з Богом, людина отримала Бога як сенс і мету свого існування. Тому успіх життя людини залежить від того, наскільки вона наблизиться до свого Творця.

З Божого Об'явлення знаємо, що Бог за Своєю суттю – це любов. І ще каже Писання: «Хто перебуває в любові, той перебуває в Бозі, і Бог перебуває в ньому» (1 Ів. 4, 16). Чернечий стан, який пропонує дотримання трьох євангельських рад: убожества, чистоти й послуху – допомагає людині наблизитися до Бога, усуваючи при її співпраці три головні перешкоди: пожадливість тіла, пожадливість очей і гординю життя. Це те, що походить від світу, а не від Бога, не має Божої любові, а отже, не веде людину до мети її життя.

– Буває, що в певний момент людина внутрішньо перемінюється, стає «сердечною», людяною. В якому стані людина відчуває дію Бога найбільше?

– Людина за своєю природою здатна змінюватися. Найбільш наочними є зміни у нашій зовнішності, які ми зауважуємо, порівнюючи себе в дитинстві, юності чи у дорослому віці. Відбувається також і внутрішня переміна, яка має більшу чи меншу інтенсивність. Це залежить від дії Божої ласки та співпраці людини. Поки живемо на землі, для нас завжди буде таїнством, як Бог формує кожну душу. Нам залишається бути відкритими на діяння Його ласки.

З фізичного світу знаємо: що ближче знаходимося до центру, джерела якоїсь сили, то більшою є її дія на нас. Подібно є і в духовному світі. Чим більше людина наближається до Бога, тим сильніше відчуває Його дію. Хоча бувають різні випадки. Бог, який створив людину, завжди знайде спосіб, як промовити до неї. Якщо буде потрібно, Він може і з коня скинути, як це було зі Савлом. Це болючі, але найбільш благодатні моменти життя людини, здатні розбити каміння і пройти до самого її серця. Якщо людина прийме цю дію Божої ласки, то настане внутрішня переміна, людина стане «сердечною», людяною – на зразок Бога, що є любов'ю.

– Своїм життям ми здатні впливати на оточуючих, на суспільство. Якими мають бути наші пріоритети, щоб ми допомогли світові змінитися на краще?

– Знаємо з життя, що на кухні пахне тим, що вариться. Подібно є і в інтелектуальному й духовному світі, – чим наповнене серце людини, тим вона впливає на інших, і часто це відбувається спонтанно. Господь каже, що з повноти серця уста промовляють.

Проте, така вже людська природа, що вчинки промовляють до нас більше, ніж слова. Добрий приклад здатний, не ображаючи іншу людину, проникнути в саме її серце, щоб перемінити й спонукати до добра. В Ареопазі погани могли сказати св. Павлові, що послухають його іншим разом, але водночас подивляли життя перших християн: «Дивіться, як вони люблять». Це метод і самого Бога, який прийшов до нас і дав нам приклад, щоб і ми чинили так, як Він.

Тому, якщо хочемо допомогти іншим змінитися на краще, нашим пріоритетом у житті повинна бути співпраця з Богом над власним удосконаленням. Сучасний світ, який є переповнений інформацією, найбільше потребує прикладу життя, свідчення про те, що справжнє християнське життя є можливе.

– Дзеркало життя людини – її характер. Які методи в катехизації і навчанні Ви застосовуєте, щоб учні утверджувалися як особистості?

– Характер людини формується у дитячому та юнацькому віці. Проте, і пізніше, в дорослому віці, характер може змінюватися, якщо людина працює над собою, своїм удосконаленням. На формування кожної людини як особистості впливає три аспекти:

1. Інтелектуальний: пізнання й усвідомлення правди про себе, про життя, про Бога, пізнання правдивих вартостей. Христос говорить: «Пізнайте правду, і правда визволить вас» (Ів. 8, 32). Визволить від усього, що не походить від Бога й не веде до Нього.

2. Аспект волі або моральний: будування свого життя згідно з християнськими вартостями. Тут велике значення має приклад інших людей, зокрема святих, які свідчать про те, що справжнє християнське життя можливе.

3. Духовний аспект: співпраця з Богом, Який сказав: «Без мене ж ви нічого чинити не можете» (Ів. 15, 5). Ми всі потребуємо Божої ласки, аби зерно віри могло проростати в нас і дати плід для вічного життя.

– Ваші побажання читачам «Місіонаря».

– Шановні читачі, перед нами Великий піст – особливий час наближення до Бога. Бажаю Вам і собі, щоб він пройшов плідно, щоб ми були відкритими на діяння Святого Духа. Нехай Господь огорне нас своєю благодаттю, щоб у мирі й радості ми могли зустріти воскреслого Христа тут і колись у вічності. ■

Розмовляв
о. Христофор ГАНИНЕЦЬ, ЧСВВ

КОРОТКА ІСТОРІЯ ЗГРОМАДЖЕННЯ ТА ЙОГО ДІЯЛЬНІСТЬ

ІСТОРІЯ ЗАСНУВАННЯ

Згромадження засноване у 1932р. у Бразилії, серед українців діаспори. Засновником є о. Омелян-Йосафат Ананевич, український священик-місіонер, що працював у Бразилії. Співзасновниця Згромадження – с. Франциска-Марія Водоніс. Спочатку це було Згромадження Сестер Францисканок Третього Чину, а з 1945 р. отримало теперішню назву – Згромадження Сестер Катехиток св. Анни.

Отець Омелян-Йосафат Ананевич провадив чеснотливе життя, відзначався простотою, убогістю і милосердям до убогих, ревністю в апостольстві, турботою про покликання до духовного стану. Та особливою його заслугою було заснування згаданого вище жіночого Згромадження східного обряду.

Заснування Згромадження мало свої передумови. Місіонер о. Омелян вирішив допомогти організувати співпрацю українських священиків і українців, які масово виїжджали до Латинської Америки, зокрема на бразильську землю. Засноване ним Згромадження Сестер Францисканок Третього Чину мало, власне, надавати допомогу священикам у християнському вихованні українських поселенців, їх дітей та молоді, а також у праці при українських парохіях та новостворених школах.

Отець Омелян мав велику набожність до св. Франциска, а згодом і сам приєднався до східних францисканів в Америці. Апостольський візи-

КОРОТКА ІСТОРІЯ ЗГРОМАДЖЕННЯ ТА ЙОГО ДІЯЛЬНІСТЬ

татор українців у Бразилії, владика Константин Богачевський, підтримав о. Омеляна у створенні Згромадження. Першими сестрами Згромадження були вже згадана Марія Водоніс, Дометеля Жовта, Катерина Худик. Дівчата одягнули ряси св. Франциска і нареклися іменами Франциска, Моніка і Бернадета, розпочавши активну працю в школах і парохіях. Через рік облеклися ще три сестри.

Рік за роком Згромадження зростало, поширюючи свою діяльність. Отець подбав про те, щоб сестри здобули вишкіл у сестер французького Згромадження св. Йосифа. Частими листами, порадами священик підтримував їх. Після закінчення навчання у сестер св. Йосифа о. Омелян приводить дівчат до Малета, де вони винайняли хату та поволі провадили спільне духовне життя: разом молилися, розважали над Євангелієм та працювали. Душпастир подбав про все необхідне для молодої спільноти, а також тричі на тиждень проводив для неї конференції, пояснював правила св. Франциска та готував монахинь до активної діяльності.

Протягом того часу о. Омелян подбав про дозвіл церковної влади на створення нового Згромадження св. Франциска Третього Чину східного обряду. Отримав його від дієцезіяльного єпископа м. Понта Ґросси – Дом Антоніо Моззаротто. У 1945 році, за пропозицією отця Методія Коваля, який провадив Згромадження після того, як о. Омелян вступив до монастиря, воно змінило назву на Згромадження Сестер Катехиток св. Анни. Після II Ватиканського Собору деякі правила, одяг та устрій стали іншими. З 1971 року сестри почали працювати при Патріаршому домі в Римі, на Piazza Madonna dei Monti, та при парохії свв. Сергія і Вакха. 1983 року, на запрошення митрополита Стефана Сулика, сестри почали працювати в семінарії св. Йосафата у Вашингтоні. Свого часу, а саме 1951 року, о. Омелян у листі звернувся до сестер з пророчими словами: «Тоді-то ми, францискани, поїдемо на Україну, і ви, сестри, також, – і аж там маєте сповнити свою велику місію». Так і сталося. 30 березня 1991 року разом з Блаженнішим Мирославом кардиналом Іваном Любачівським на Україну приїхали дві сестри і почали прислуговувати у митрополичих палатах на Святоюрській горі. У серпні цього ж року приїхали ще три сестри, які розпочали пасторальну працю на рідних теренах. У 1992 році започатковано новіціят у Брюховичах. З року в рік він поповнюється новими покликаннями.

ДІЯЛЬНІСТЬ

Про напрямок роботи сестер свідчить сама назва Згромадження. Отож, основною їх діяльністю є катехизація. Сестри катехизують і готують дітей та старших до сповіді та Причастя, навчають у школах, лікарнях, на парохіях. Їх праця полягає у вихованні дітей та молоді в дусі християнської віри. Монахині організовують дитячі вертепи, великодні дійства, допомагають священикам в апостоляті, організовуючи церковні товариства, молодіжні організації, братства для старших. Сестри працюють у Марійській дружині та в організації «Українська молодь Христові». Крім того, вони шиють священичі ризи та викладають етикет у монаших семінаріях.

СЕСТРИ КАТЕХИТКИ В УКРАЇНІ

Харизмою Згромадження є простота, погідність і взаємна любов, адже «Бог є любов, і хто перебуває в любові, той перебуває в Бозі, і Бог перебуває в ньому...» (1 Йо. 4, 16). Сестри прагнуть через молитву, жертву та апостольство осягнути християнську досконалість.

Формаційні доми Згромадження знаходяться за адресами: кандидатура – вул. Гоголя, 14/4, тел. 296-60-81, м. Львів; новіціят – вул. Широка, 6, а/с 3390, Львів-Брюховичі, тел.(факс) 59-33-44, 59-36-63.

У Згромадженні Сестер Катехиток святої Анни є 14 осіб, а саме: з вічними обітами – 10 сестер, з тимчасовими обітами – 2 сестри, 2 кандидатки. За кордоном є 80 сестер з вічними і тимчасовими обітами.

Щодо освітнього рівня сестер, то з вищою освітою нараховується 5 сестер, стільки ж – із незакінченою вищою, а також 2 сестри зі середньою освітою. Середній вік сестер становить 30 років. ■

Місіонарчик
БЕРЕЗЕНЬ 2011

«Тому, що ми не постили, нас було вигнано з раю.
Отже дотримуймо піст, щоб повернутися туди»
(Св. Василій Великий: Про піст І).

Час Чотиридесятниці має велике значення для нашого духовного життя. Можливо, сьогодні з різних причин ми не в силі так суворо постити, як постили колись наші пращури, але й сьогодні маємо обов'язок дотримуватися духовного посту. Ним є духовне очищення і боротьба з нашими шкідливими звичками, обов'язок молитви, практикування християнських чеснот та добрих справ. І якраз ця наша духовна обнова є властивою і найважливішою ціллю святого Великого посту.

Слава Ісусу Христу!

Мої любі читачі! У цей перший місяць весни хочу щиросердечно привітати вас із настанням, мабуть, найпрекраснішої пори року. Це чудовий час, адже все пробуджується після довгого зимового сну до нового життя. Незабаром сонце дасть більше тепла, почнуть зеленіти трави, розцвітуть квіти і все забуяє радісними посмішками, випромінюючи життя. Хочу побажати вам, діти, і всім вашим знайомим дорослим, щоб у ваших душах теж настала весна. Щоб всі ви були добрими, веселими та щасливими дітьми Божими. Хочу, щоб кожний з вас бачив у цій природі Божу красу і Божий задум, всемогутню руку Творця. Будьте вдячні Господу за цей неоціненний скарб, який Він нам дарує щодня.

З початком весни наступає Великий піст. Тож закликаю вас, мої милі діточки, гідно його провести, адже в цей час ми маємо нагоду замислитися над своїм життям, своїми вчинками. Стараймося в піст проводити менше часу перед телевізором чи за комп'ютером, не говорити поганих слів та уникати поганих вчинків. І головне: пам'ятайте, що все це ми робимо, щоб навчитися бути кращими і таким чином наблизитися до Бога, але ні в якому разі після закінчення посту не можемо знову стати такими, як були. Також присвятіть більше часу читанню Святого Письма та іншої духовної літератури, якимось добрим справам.

Тож бажаю з великою радістю вступити у цей час та з чистою душею дочекатися великого празника Христового Воскресіння… ■

Ваш «Місіонарчик»

ЗАПИШИ НА СЕРЦІ!

Це моя заповідь: щоб любили один одного, як я Вас полюбив (Ів. 15, 12).

Якщо хочеш бути таким, як Бог, навчися так прощати і любити, як Він.

Бог не спитає, скільки ти мав друзів, але запитає, скільком ти був другом.

ВІТАННЯ

У БЕРЕЗНІ СВОЇ ІМЕНИНИ СВЯТКУЮТЬ:

7 – Євгенія

20 – Василій

25 – Григорій

30 – Олексій

31 – Кирило

Щиро вітаємо вас, іменинники! Нехай цілий океан Божих ласк спливе на вас і наповнить радістю та миром. Успіхів вам!

П'ЯТА ПРАВДА ВІРИ:

ЛЮДСЬКА ДУША Є БЕЗСМЕРТНА

Бр. Юстин Борис, ЧСВВ

Якщо я запитаю тебе, любий читачу, звідки взялася людина, то певен, що ти скажеш: її створив Бог. І, напевно, знаєш розповідь з книги Буття, як саме це сталося. Пригадуєш, з чого Творець зробив людину? Так-так, із глини. А потім оживив її, вдихнувши у ніздрі Свій дух. Саме цим подихом Бог подарував людині безсмертну душу.

Отже, з чого складається людина? З матеріальної частини, тобто тіла, і духовної, тобто душі. Душа – це безсмертний дух. Коли наступає смерть, душа покидає тіло, а це значить, що помирає лише тіло, яке під час похоронного обряду ховають в землю, і воно там спочиває аж до другого приходу Ісуса Христа, коли воскресне, щоб стати на Суд Божий. А що ж робиться з душею? П'ята правда віри каже нам так: людська душа – безсмертна. Що означає слово «безсмертна»? Те, що вона не помирає, а живе вічно. Отже, після смерті душа людини стає перед Богом на дочасному суді, щоб відповісти за все, що вона вчинила під час життя на землі. Людина, яка жила відповідно до Божих заповідей, любила Бога, а навіть якщо й робила щось не так, то каялася і виправляла наслідки своїх провин, – така людина іде до раю, де може насолоджуватися справжнім щастям, вічно перебуваючи разом з Богом. Ті, що мали провини, але не спокутували їх на землі, ідуть в чистилище – місце, де терплять муки за свої гріхи, поки не очистяться, і лише тоді зможуть піди до раю. А ті, що не розкаялися і з тяжкими гріхами померли, не бажаючи примиритися з Богом, ідуть до пекла на вічні муки.

Коли Ісус Христос вдруге прийде на землю, відбудеться остаточний, або, як його ще називають, Страшний суд. Тоді тіла всіх померлих воскреснуть і поєднаються з душею. І на кожного чекатиме така доля у вічності, на яку він заслужив за життя.

Отже, душа людини безсмертна, бо походить від Бога і до Нього має повернутися для вічного щастя. ■

НОВЕЛА

ПЕРСТЕНЬ

Ольга КІТ
м. Львів

В одному мальовничому і загадковому місті жив парубок на ім'я Павло. Ще з раннього дитинства його манило щось таємне, невідоме та нерозгадане жодною людиною. Він був дуже кмітливим хлопцем і часто мріяв на самоті. Це був світлий юнак, років дев'ятнадцяти, з ніжно-блакитними очима та разючою посмішкою. На зріст невисокий, але стрункий, немов тополя.

У Павла був молодший братик, якому він часто розповідав про загадкових скіфів та сарматів, про чарівну культуру трипільців. Маленький дуже захоплювався історіями з вуст

брата. Кожного дня просив розповідати щось про ці дивовижні і, водночас, містичні культури.

Одного разу, прогулюючись вулицями рідного міста, Павло, як завжди, мріяв про археологічні розкопки, про те, що в майбутньому стане відомим археологом. І так, крокуючи вулицями, він і не помітив, як наступив на клаптик паперу, який міцно приклеївся до підошви.

Прийшовши додому, хлопець почав роззуватись і побачив той обдертий аркуш. Обережно піднявши його, Павло прочитав все те, що було на ньому написано. На клаптичку йшлося про те, що наступного тижня на вулиці Клиновій збирають групу археологів-аматорів, щоб здійснити розкопки стародавнього поселення трипільців. Потрібно було заздалегідь зателефонувати. Парубок з радості не міг знайти собі місця! Довго не вагаючись, він схопився з місця і підбіг до телефону. Зателефонувавши, він уже детальніше дізнався про поїздку, і його бажання поїхати туди стало ще більшим. «Можливо, це доля», – повторював Павло сам собі.

Коли настав довгоочікуваний момент, парубок, спакувавши все необхідне, був готовий вирушати на розкопки. На його обличчі сяяла неймовірна усмішка, його переповнювали найпозитивніші емоції. «Це найкращий день у моєму житті! – говорив хлопчина своїм рідним. – Я так довго цього чекав!»

Коли усі археологи-аматори зайняли свої місця у автобусі, Павло сидів і мріяв про те, що стане видатним археологом і віднайде багато цінних пам'яток світової історії. Він бачив, як радіють за нього усі близькі та знайомі.

Нарешті автобус зупинився на місці призначення, і всі гуртом зіскочили з нього. Незабаром розпочалася сумлінна праця. Впродовж трьох годин молоді хлопці і дівчата віднайшли багато чого цікавого. Але тільки Павло був сумний і невеселий. За весь час, коли він наполегливо копав у землі, не знайшов нічого.

Коли прийшов час завершувати роботу, всі із захопленням ділились враженнями, тільки нашому герою не було що сказати. Підійшовши ближче до автобуса, на землі Павло побачив щось блискуче. Піднявши і розгледівши знахідку, він зрозумів, що це перстень. Але він був настільки незграбний і некрасивий, що виглядав непривабливо. Зверху він нагадував масивну коробочку, поєднану з кривим колесом. Глянувши на свою знахідку, Павло був ще більше роздратований. «Я справжній невдаха, – говорив він, – за цей час я не знайшов нічого хорошого, окрім якоїсь дурної цяцьки».

Повернувшись додому, він нічого не розповідав рідним. Йому було соромно зізнатись у тому, що так нічого й не знайшов. Розвіявши

якось свій сум, хлопець вирішив перевірити вартість персня. Вислухавши коментарі трьох ювелірів, він почув одноголосну відповідь: це найпримітивніша річ, яка не варта ні гроша.

Не знаючи, що робити з перснем, Павло подарував його своїй дівчині Оксані. Вона з радістю прийняла Павлову знахідку, не звертаючи уваги на його потворність, і промовила: «Це – найкращий подарунок. Дякую тобі!»

Згодом молодята одружились і почали жити чудовим та спокійним подружнім життям. Однак Павло ніяк не міг забути про випадок зі своєю знахідкою.

І ось одного разу Оксана, пораючись по господарству, ненароком розбила перстень об двері. З нього висипались три кришталево-білі камінці. Вони були такими крихітними, що важко було їх знайти на підлозі. Після перевірки вартості цих камінців виявилось, що це діаманти. Молоде подружжя було на сьомому небі від щастя. А Павло сказав: «Я знав, що у цьому персні є щось незвичайне, адже весь час я думав про нього. Яке оманливе було судження усіх майстрів, що перевіряли його! Подібно буває з людьми: їх часто судять по оболонці, але ніколи не зазирають в душу… А насправді саме там містяться діаманти!»

Хлібина

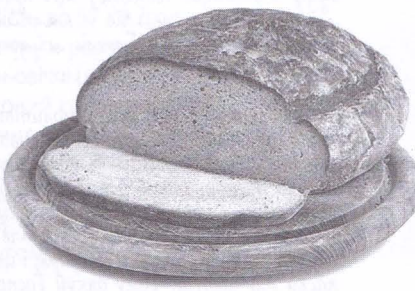

Тарас ЛЕХМАН
м. Червоноград

У магазині, в черзі за хлібом, до баби Лесі підійшла молодиця з хлопчиком і несміливо попросила:

– Пані, купіть нам, будь ласка, половину хлібини, найдешевшої. Повірте, не маю ані копійчини, а жебрати, просити милостиню не смію.

Баба Леся, збагачена життєвим досвідом, одразу зрозуміла, що молодиця не фальшивить.

Чому найдешевшу половинку? – запитала вона. – Куплю вам хлібину таку, яку собі купую.

Згодом вони розговорились. Хлопчикові – чотири роки. Молодиця після декретної відпустки втратила роботу. Чоловік покинув, коли дитина була ще немовлятком, пішов до іншої жінки. Живуть на пенсію тата молодиці. Але їй бракує на ліки. Буває, що й за садочок нічим платити. А хлопчик хоче бути в гурті з іншими дітьми, адже у садочку йому весело, цікаво.

– Як тебе звати? – звернулась баба Леся до дитини.

– Андрійко, – зніяковіло відповів той.

– А в мене є онук Маркіянчик, йому дев'ять років. Приїхала з села, йду до нього в гості і хочу ще купити йогурт. Ходімо, і тобі куплю.

Молодиця засоромилась, хотіла щось сказати, але баба Леся випередила її:

– Не соромтесь!

Минуло кілька місяців. Баба Леся знову зустріла молодицю. Та підійшла до неї і промовила:

– Ще раз спасибі за хліб і йогурт. Я тепер працюю, маю копійчину, отож хочу вам відкупити продукти чи повернути гроші.

– Не потрібно, – посміхнулася баба Леся. – На хліб і йогурт мені вистачить, а якщо ні – то син з невісткою завжди допоможуть. Вони у мене добрі. Ви краще на Службі Божій помоліться за здоров'я вашого Андрійка й мого Маркіянчика.

Місіонарчикова пошта

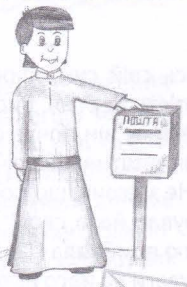

Дорога редакціє «Місіонарчика»!
Мене звати Олег. Мені 12 років. Проживаю в м. Стебнику Львівської обл. Навчаюся в школі № 7. Кожного дня ходжу до церкви Христа Чоловіколюбця, де і прислуговую. Дякую Господу і всім святим за вислухані молитви. Також буду просити Господа, щоб уділив вам ласку здоров'я, щоб ви й надалі писали і навчали людей Божої мудрості. Дякую, що ви є!

Дякую тобі, Олежику, за молитви та за листа, а також за знайомство. Сподіваюся, що ще багато листів отримаю від тебе. Дуже тішуся, що ти на правильній дорозі, адже бути часто присутнім у церкві – означає наближатися до Бога. А ти не просто присутній, але ще й несеш службу біля Господнього вівтаря, і це ще більша ласка та заслуга. Тому дякуй Господеві та не сходь з цієї дороги. Якщо інші насміхатимуться, то не звертай на це уваги, а пам'ятай слова Ісуса: «Хто визнає мене перед людьми, того я визнаватиму перед Отцем моїм, що на небі» (Мт. 10, 32).

Дорогий «Місіонарчику»!
Знаєш, мене запитували про те, що означає для мене Різдво. Та маленька Дитина, яка прийшла на світ, є спасінням. Це Дитятко послане в кожне серденько дитини і дорослої людини. Тому для мене Різдво – це дуже велике свято. І нині дуже гарний празник, який ми святкуємо, – це Великдень. Знаєш, а в мене це одне маленьке свято – можливість писати до Вашого журналу.
Я вчуся в 7-А класі. Мої друзі не хочуть ходити до церкви, про мене говорять, що я богомільна. Але я хочу відвідувати храм, Богові вірити, молитися. Тому й ходжу до церкви, тримаю перту хоругву. Знаєш, в мене все добре. Хай Бог дарує здоров'я також і всім працівникам журналу. А я ще буду писати...

Романа Харитчак,
с. Дубляни, Самбірський р-н.

Дякую тобі також, дорога Романо, за твої листи, адже їх у мене вже кілька. Радію за тебе, що ти стараєшся міцно триматися церкви та віри. Так роби й надалі – і Господь обов'язково тебе винагородить, бо Він це обіцяв. А що Бог обіцяє, те Він обов'язково виконує. Бажаю тобі Божого благословення та витривалості. Пиши, я дуже радію, коли отримую листи, отож чекаю...

Домашні улюбленці

Собаки

Підготувала Марічка СМАЛЮХ,
м. Львів

Собака був першою твариною, яку приручила людина. В штаті Айдахо (США) знайдено скам'янілі рештки цієї тварини, вік яких налічує 10,5 тис. років. Очевидно, тісні стосунки між людиною і собакою склалися завдяки тому, що собаки – вроджені споживачі останків мертвих тварин. Тримаючись неподалік від стоянок людини, вони чекали харчових відходів.

Породи й типи

З найдавніших часів люди розводили собак, використовуючи їх з різною метою. У світі налічується понад 400 їх порід. Виділяють основні типи порід: службові, мисливські, пастухи,

хорти, декоративні та собаки-компаньйони. Для виведення мисливських порід відбирали собак з гострим нюхом та слухом. При цьому враховувались й інші особливості – наприклад, будова тіла.

Так, завдяки довгому тулубу і коротким лапам такси легко проникають у борсучі і лисячі нори, а вдавлений ніс бульдога допомагає йому дихати, не випускаючи дичину із зубів. У наш час спеціалісти займаються виведенням собак слухняних, лагідних порід для утримання вдома.

Мисливські собаки

Мисливських собак розводять за гострий нюх, який допомагає їм вистежувати пернату здобич. Пойнтери були популярні в XIX ст. Вони одержали свою назву за звичку витягуватися струнко, вказуючи носом на птаха, який сховався.

До мисливських собак також належать сетери, які для того, щоб показати мисливцеві наявність здобичі, злегка сідають. А от ретрівери приносять підстрелену здобич.

Життя собак

Собаки дорослішають до 2 років, старішають до 12 і рідко живуть понад 20 років. Ці тварини зграйні вони завжди йдуть за вожаком. Цю відданість собака часто переносить на господаря, особливо якщо його виховували з дитинства.

Деякі породи собак

1.Чихуахуа – найменший собачка в світі: всього 15 см у холці (відстань між лопатками).

2. Пудель – розумний собака. У Франції його використовують для пошуку трюфелів (грибів).

3. Хорт – найпрудкіший серед собак: легко розвиває швидкість до 57 км /год.

4. Бульдогів колись розводили як мисливських собак, а в середньовіччі цькували ними биків.

5. Лайка – їздовий собака, здатний тягти масу, що вдвоє перевищує його власну.

6. Ердельтер'єр – найбільший з тер'єрів. Вірогідно, був виведений для полювання на видр.

Собака, який живе вдома, є вірним, а то й найкращим другом для свого господаря!

ВЕСЕЛИНКИ

ЛЕДАЩО

Мама просить сина: «Синку, винеси сміття».
– Мамо, я тільки сів.
– А що ж ти робив до цього?
– Лежав.

КОНТРОЛЬНА

У класі:
– Сьогодні у нас буде контрольна.
– А калькулятором користуватися можна?
– Так, можна.
– А транспортиром?
– Транспортиром також можна. Отже, записуємо тему контрольної: «Пунічні війни Риму з Карфагеном».

СИЛА ВОЛІ

Батько будить малого сина:
– Синку, вставай, час до школи!
– Не хочу! – відповідає той з просоння.
– Вставай! Невже у тебе немає сили волі?
– Є, каже малий, – але вона ще спить.

РОБОТА

Сидить у болоті бегемот і бульбашки пускає. Підходить до нього інший бегемот:
– Пішли у сусіднє болото жаб лякати!
– Таке сказав! Оце зараз усе кину і піду дурницями займатись!

ЧАЙНВОРД «ПІСТ»

Підготувала Леся ШТИКАЛО

Чайнворд – головоломка, яка вимагає заповнення літерами послідовно розташованих клітинок так, щоб у рядку відгаданих слів остання літера попереднього слова була першою літерою наступного

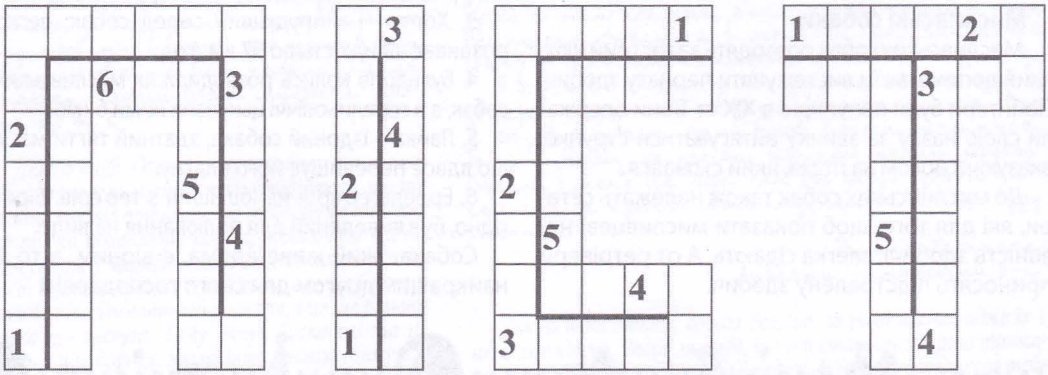

ЛІТЕРА «П»: 1. Назва пісні «… на плечі накладають». 2. Речі, від яких ми мали б відмовитися під час Великого посту: цукерки, …, музика. 3. Їжа, яку часто вживають у Великому пості. 4. Кожний із дванадцяти учнів Христа, яких Він послав проповідувати своє вчення. 5. Брат Марти і Марії, якого воскресив Ісус Христос. 6. Почуття задоволення, втіха, приємність.

ЛІТЕРА «І»: 1. Як називається ситуація, коли ми робимо щось погане. 2. Одяг Ісуса Христа, який роздерли вояки на Хресній дорозі. 3. Хто побудував ковчег. 4. Хто допомагав нести Ісусові хрест на Хресній дорозі.

ЛІТЕРА «С»: 1. Ім'я жінки, яка обтерла хустиною спітніле й окровавлене лице Ісуса Христа по дорозі на Голготу. 2. Перша людина. 3. Одне із головних добрих діл, про яке ми не повинні забувати у Великому пості. 4. Пророк, який написав книгу про гріх, покаяння та суд Божий. 5. Визнання гріхів перед священиком.

ЛІТЕРА «Т»: 1. Старий та Новий … . 2. Кущ, з гілок якого Ісусові одягли вінок перед розп'яттям. 3. Святковий день. 4. Один із апостолів Ісуса Христа. 5. Перед стражданнями Ісуса відбулася Тайна … .

Відповіді на загадку «СТРІТЕННЯ», опубліковану у числі за лютий 2011 року:
1.Семінарія. 2.Створіння. 3.Мирування. 4.Архіпелаг. 5.Хіротонія. 6.Амфітеатр. 7.«Перебендя». 8.Старовина. 9.Стипендія.

Номер підготував: бр. Юстин Борис, ЧСВВ
Дизайнер: Павло Білик
Малювали: Григорій Стахів, Євген Шпирка, Ірина Модна
Листи читали та сортували: Максим Бервецький, Руслан Модний

«SANTO SUBITO!» – «СВЯТИЙ НЕГАЙНО!»

Історія Івана Павла II: від дитинства до смерті, від смерті до беатифікації

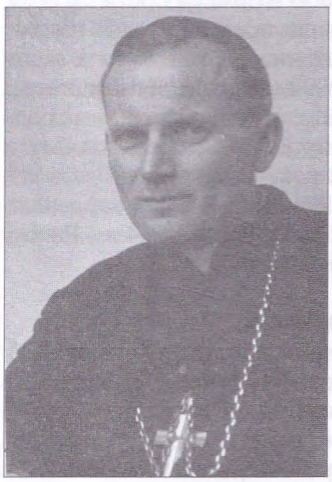

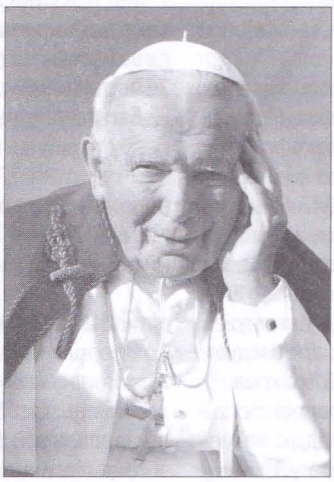

Іван Павло II – 264-й Папа Римський, перший в історії папа-слов'янин.

Дитинство

Кароль Юзеф Войтила народився 18 травня 1920 року біля Кракова (містечко Вадовіце) у родині поручника польської армії та вчительки. Він прекрасно навчався у школі. Коли Каролю виповнилося 8 років, померла його мати, а у 12 років він втратив старшого брата.

У дитинстві Кароль найбільше полюбляв футбол, лижі, місцеві кремові тістечка та театр. Мріючи стати професійним актором, Кароль у 14 літ спробував себе у шкільному драматичному гуртку, ще в юності написав п'єсу «Король-Дух». Очолював шкільне Марійське товариство. У 14 років здійснив свою першу прощу до головної святині Польщі в Ченстохові. У 1938 році Кароль прийняв таїнство конфірмації і здобув середню освіту.

Юність

1938 року Кароль вступив на філософський факультет Яґеллонського університету і разом з батьком переїхав до Кракова. Водночас продовжував акторську діяльність в експериментальній драматичній трупі «Студія 38». Цього ж навчального року став членом студентського товариства Пресвятої Євхаристії та Милосердя.

Коли у 1939 році розпочалася Друга світова війна, Кароль Войтила, студент II курсу, змушений був залишити навчання. Він виступав у підпільному театрі й уникнув ув'язнення та депортації лише завдяки праці у кам'яному кар'єрі.

Юнак регулярно відвідував ігри футбольного клубу «Краковія» під час навчання у Яґеллонському університеті, а у 1950-х і 60-х роках ходив на матчі вже в сані єпископа. Пізніше, у часи свого понтифікату, Папа прийняв делегацію клубу на авдієнції у Ватикані.

Приготування до священства

У 1940–1941 рр. працював на хімічному заводі «Сольвей». 1941 року помер батько Кароля. Тоді ж він став студентом підпільної духовної семінарії, де розпочав таємне приготування до священства. Його праця у «Сольвеї» та богословські студії тривали до нещасного випадку на початку 1944 року, коли він, збитий машиною, місяць пробув у лікарні.

Під час 3-го року навчання на богословському факультеті він прийняв постриг і вступив до

школи канторів, став віце-прем'єром «Братньої допомоги» (цю посаду обіймав до квітня 1946 р.). 13 жовтня 1946 року кардинал Сапега висвятив К. Войтилу на піддиякона, а через тиждень – диякона. У листопаді той же ієрарх висвятив його на священика Римо-Католицької Церкви.

Початок служіння

1946 року, майже відразу після рукоположення на священика, молодий Войтила залишив Польщу і вдосконалював свої знання на філософському факультеті Домініканського папського міжнародного коледжу Анджелікум у Римі. У 1947 році здобув ліценціат з богослов'я, продовжив навчання в університетах Фрібурга (Швейцарія) та Лювена (Бельгія). У 1948 році завершив працю над докторатом і повернувся до Польщі, де виконував функції вікарія парохії в селі Неговіце, а потім душпастирював в одній із міських парохій Кракова.

1949 року Кароль Войтила у Кракові почав працювати з університетською молоддю та медиками на парохії святого Флоріана, а у 1950-му готував свої перші публікації. 1951 року взяв дворічну відпустку, щоб підготуватися до університетських викладів.

У 1953 році Войтила отримав ступінь доктора морального богослов'я на теологічному факультеті Яґеллонського університету, після чого викладав в університеті суспільну етику. Незабаром комуністична влада закрила богословський факультет, і навчання довелося перенести до Краківської семінарії. Тоді ж Войтилі запропонували викладати в Люблінському католицькому університеті, де наприкінці 1956 року він очолив кафедру етики.

Єпископ, архиєпископ і кардинал

У липні 1958 року за призначенням Папи Римського Пія XII він став вікарним єпископом Кракова, а з вересня – правлячим. У жовтні 1962 року брав участь у роботі 1-ї сесії Другого Ватиканського Собору як один із його наймолодших учасників. У січні 1964 року під час закриття 2-ї сесії його призначили архиєпископом, митрополитом Краківським. Після завершення 3-ї сесії Собору та впродовж приготування до 4-ї (завершальної) сесії новий архиєпископ працював над документом «Gaudium et Spes» («Про Церкву в сучасному світі»). Під час роботи сесії польські єпископи опублікували свій лист до німецьких єпископів про примирення зі словами: «Пробачаємо і просимо пробачення».

Одним із перших кроків архиєпископа Войтили було рішення перенести ікону Божої Матері з Ченстохови до своєї єпархії, де протягом року вона виставлялася для поклоніння у 120 парохіях за незмінної присутності архиєпископа, якого 26 червня 1967 р. піднесли до гідності кардинала. Небагато кардиналів набули стільки міжнародного досвіду за такий короткий проміжок часу.

16 жовтня 1978 року (після смерті Павла VI і короткого правління Івана Павла I) кардинала Кароля Юзефа Войтилу обрано 264-им Папою Римським під іменем Івана Павла II.

Початок понтифікату

Вперше з 1523 року (понтифікат Адріана VI) на Апостольський Престол піднявся не італієць, а іноземець. Особливе значення обранню Войтили надавав той факт, що новий понтифік походив зі соціалістичної країни.

58-літній Папа, який був у прекрасній фізичній формі, одразу ж зарекомендував себе як Глава Церкви, сповнений свіжих ідей і нових задумів. Незабаром стало очевидним, що він поєднує традиційний релігійний консерватизм з безпрецедентними рішеннями та вчинками.

Церква тоді перебувала у дуже важкому стані. Її зачепили ті величезні зміни на суспільному, політичному, економічному і технологічному рівнях, які відбулися у XX столітті. Папа Іван XXIII, скликаючи II Ватиканський Собор, сподівався «осучаснити» Церкву, але цей процес виявився дуже складним і повільним.

Відчинення Святих Дверей в базиліці Святого Петра, 1983 рік

На початку 1960-х років з'явилося багато нових тенденцій, що розвинулися впродовж 1970-х: використання та зловживання засобами масової інформації, матеріалізм і споживацтво, сексуальна революція та рухи проти приросту населення, проникнення комунізму в політичні і суспільні структури та утвердження секуляризму як панівної ідеології розвиненого світу.

Іван Павло II, будучи архиєпископом Кракова, переконався на власному досвіді у складності

втілення в життя постанов II Ватиканського Собору. Тому його понтифікат був позначений двома визначальними рисами: велика кількість опублікованих праць та постійні подорожі, протягом яких Святіший Отець відвідав із пастирським візитом майже усі країни, де є католики.

Іван Павло II та його курія написали праці, що за кількістю і якістю дорівнюють працям таких великих богословів, як святий Тома Аквінський. Самих лише енциклік Іван Павло II видав 14. До найвідоміших належать: «Redemptor hominis» (1979), «Dives in misericordia» (1980), «Laborem exercens» (1981), «Slavorum apostoli» (1985), «Dominum et vivificantem» (1986), «Sollicitudo rei socialis» (1987).

Замах на Папу

Активна діяльність Івана Павла II не всім була до вподоби. 13 травня 1981 року член турецького ультранаціоналістичного угруповання Мехмет Алі Аґджа на площі Святого Петра стріляв у Папу, важко поранивши його. Проте куля пройшла в кількох міліметрах від життєво важливих органів. Існує багато свідчень того, що за Аґджею стояли болгарські та радянські спецслужби.

Падіння Радянської імперії

Обрання Папою Римським людини з комуністичної держави сприяло прискоренню процесів розпаду Радянської імперії, визволенню країн Східної та Центральної Європи і поверненню релігійної свободи на всій пострадянській території.

Уже за три місяці після обрання Іван Павло II приймав у себе з візитом міністра закордонних справ Радянського Союзу А. Громика. Ця зустріч започаткувала низку контактів, які врешті допровадили до зустрічі з Генеральним секретарем ЦК КПРС Михайлом Горбачовим, що відбулася у Ватикані 1 грудня 1989 року.

Екуменічні відносини

Папа зі Сходу був особливо добре підготований до діалогу з ієрархами інших Церков. Дипломатичні контакти, постійні звертання в посланнях, апостольські листи і дружні жести сприяли новій довірі та тісним контактам, яких не знали вже століттями.

Константинопольський патріарх Димитрій відвідав Рим у грудні 1987 року, а 1988 року делегація Ватикану відвідала Москву, де взяла участь у святкуванні тисячоліття хрещення Київської Русі.

У травні 1995 року опубліковано апостольський лист про Східні Церкви «Світло Сходу», і того ж місяця вийшла енцикліка «Щоб усі були одно». У червні Рим відвідав наступник Димитрія, константинопольський патріарх Варфоломій I, тоді ж підписано і спільну заяву. Через півтора року католикос Вірменії Ґареґін також прибув до Риму для підписання спільного документа. Після цих зустрічей з'ясувалося, що не існує доктрини, яка б розділяла Схід і Захід.

Іван Павло II доклав чимало зусиль, щоби покращити відносини із протестантськими Церквами. Делегації лютеран часто бували в Римі. 1981 року англіканський архиєпископ Кентербері Роберт Рунсі відвідав Папу, а в 1989 році підписано спільну заяву. Його наступник Джордж Кері обрав той же шлях, завдяки чому було підписано наступну декларацію.

У квітні 1986 року було налагоджено зв'язки з нехристиянськими релігіями. Відвідавши єврейську громаду в Римі, Іван Павло II став першим сучасним папою, який молився в синагозі.

Останні роки понтифікату

У червні 2001 р. Іван Павло II відвідав з офіційним візитом Україну та відслужив меси у Києві та Львові.

26-річний понтифікат Івана Павла II став 3-ім за тривалістю в історії Католицької Церкви після правління святого Петра і блаженного Пія IX. За цей час понтифік відбув 250 пастирських поїздок, у тому числі 104 закордонні подорожі, подолавши шлях, який більш ніж втричі перевищує відстань від Землі до Місяця.

Під час цих поїздок він відвідав 1022 міста на всіх континентах і провів за межами Ватикану в цілому понад 822 доби. Ці цифри треба розглядати в контексті того, що перша закордонна подорож папи в історії Вселенської Церкви взагалі відбулася тільки в середині XX століття, і зробив її Павло VI. Нездійсненою мрією Івана Павла II так і залишилася поїздка до Росії.

Ще один рекорд, встановлений Папою, пов'язаний з кількістю віруючих і паломників, до яких він безпосередньо звернувся за роки свого понтифікату. Тільки на загальних аудієнціях у нього побували близько 17 мільйонів людей.

Понтифік незмінно привертав пильну увагу ЗМІ. В середньому на рік у світі виходило близько 200 книг, присвячених його особі. Особливий інтерес до фігури Івана Павла II був у перші роки його понтифікату, коли він піддавав різкій публічній критиці всі види тоталітаризму і особливо часто – комунізм.

Прощання з Іваном Павлом II

2 квітня 2005 р. Іван Павло II помер від септичного шоку та серцево-судинного колапсу. Про це йдеться у свідоцтві про смерть, підписаному доктором Ренато Буццонетті, главою Дирекції охорони здоров'я та гігієни Держави Ватикан.

Папа Римський Іван Павло II переставився за 7 хвилин до вечірньої молитви, яка за ватиканським порядком денним припадає на 22.45. Будучи при свідомості, він, як стверджують люди з його найближчого оточення, спробував зробити прощальний жест у бік площі Святого Петра, де чували десятки тисяч вірних.

Іван Павло II є автором понад 120 філософських і богословських робіт, 5 книг, остання з яких, «Пам'ять і ідентичність», вийшла у світ напередодні його останньої госпіталізації 23 лютого 2005 року. Але головним папським «бестселером» стала книга «Переступити поріг надії» (1995), видана майже в 20 мільйонах примірників. Крім того, Іван Павло II є автором п'єс «Золотих справ майстри», «Брат нашого Бога», «Фатальна звістка», поем і віршів. Понтифік добре володів шістьма мовами, хоча свої звернення до вірних проголошував і багатьма іншими.

Похорон

Прощання з Папою Римським Іваном Павлом II і його похорон стали наймасовішою церемоніальною подією в історії людства. 300 тисяч осіб були присутні на траурній літургії, 4 мільйони паломників проводили намісника святого Петра з життя земного в життя вічне (з них більше мільйона склали поляки). Понад мільярд віруючих, що належать до різних християнських конфесій і які сповідують різні релігії, молилися за упокій його душі; 2 мільярди глядачів стежили за церемонією у прямому ефірі.

На похорон понтифіка з'їхалися понад 100 глав держав та урядів – 11 монархів, 70 президентів і прем'єр-міністрів, кілька керівників міжнародних організацій, у тому числі Генеральний секретар ООН Кофі Аннан, і ще близько двох тисяч членів різних делегацій – всього з 176 країн. Україну представляв президент Віктор Ющенко.

Церемонія похорону Івана Павла II, що відбулася 8 квітня 2005 у ватиканському соборі Святого Петра, опиралася на літургійні тексти і положення апостольської конституції, затвердженої ним у 1996 році.

У ніч на 8 квітня було припинено доступ віруючих у собор Святого Петра, і тіло Івана Павла II помістили в кипарисову труну (за переказами, з цього дерева був виготовлений хрест, на якому розп'яли Ісуса Христа) – першу з трьох трун, які належаться понтифіку при похованні (дві інші – цинкова й соснова). Перед закриттям віка труни особу Івана Павла II було накрито спеціальним шматком білого шовку. За традицією, в труну поклали шкіряний мішечок з монетами, випущеними за роки понтифікату Івана Павла II, і металевий пенал зі сувоєм, що містить життєпис Івана Павла II.

Після молитви труну перенесли на паперть перед фасадом собору Святого Петра, де о 10 годині ранку кардинали відслужили заупокійну месу. Траурну службу вів Йозеф Ратцінгер, декан Колегії кардиналів, префект Конгрегації у справах віри. Літургія відбувалася по-латині, однак окремі місця читалися іспанською, англійською, французькою, а також мовою суахілі, польською, німецькою та португальською мовами. Східні патріархи відспівували Папу по-грецьки. Серед них також був присутній патріарх Української Греко-Католицької Церкви кардинал Любомир Гузар.

Після закінчення церемонії прощання тіло Івана Павла II було перенесено в грот собору Святого Петра. Іван Павло II похований поруч із мощами святого апостола Петра, у польській капелі (каплиці) Матері Божої Ченстоховської, святої покровительки Польщі, неподалік від каплиці творців слов'янського алфавіту святих Кирила і Мефодія, у першій могилі папи Івана XXIII, прах якого у зв'язку з його канонізацією в 2000 році був перенесений з крипти в сам собор. Капела Матері Божої Ченстоховської в 1982 році за наполяганням Івана Павла II була відреставрована, прикрашена іконою Діви Марії та зображеннями польських святих.

Беатифікаційний процес

Під час похорону Івана Павла II чимало учасників скандували: «Santo subito!» (з італійської:

«Святий негайно!»), а також тримали транспаранти з цією ж фразою. Невдовзі після похорону, 13 травня 2005 р., його наступник Бенедикт XVI дозволив достроково розпочати беатифікаційний процес Івана Павла II, надаючи диспензу від церковного закону, який велить розпочинати цей процес принаймні через п'ять років після смерті особи, яка є кандидатом до беатифікації. Формально процес розпочався 28 червня 2005 р., коли були приведені до присяги члени беатифікаційного трибуналу. Постулятором процесу став польський священик Славомир Одер.

23 березня 2007 р. дієцезіальний беатифікаційний трибунал Римської дієцезії, який займався першою фазою процесу, досліджуючи життя, чесноти, а також загальну думку вірних про святість життя Івана Павла II та про ласки і чуда, які можна випросити за його заступництвом, ствердив факт чудесного зцілення від хвороби Паркінсона французької монахині, ім'я якої на той час не повідомлялося. 2 квітня 2007 р. відбулося офіційне закриття дієцезіальної фази процесу і справа була передана до Конгрегації в справах святих.

У червні 2009 р. дев'ять радників-богословів Конгрегації в справах святих висловили свою позитивну оцінку щодо героїчності чеснот Івана Павла II. У листопаді того ж року позитивну думку у цій справі висловили також кардинали і єпископи – члени Конгрегації в справах святих – і звернулись до Бенедикта XVI з проханням про беатифікацію.

19 грудня 2009 р. Бенедикт XVI підписав декрет про визнання героїчності чеснот Івана Павла II. Після того на розгляд Конгрегації було представлено результати медичних експертиз французької монахині Марі Сімон П'єр Норман, у якої несподівано і незрозуміло з медичної точки зору зникли симптоми хвороби Паркінсона після молитви з призиванням заступництва Івана Павла II. 21 жовтня 2010 р. медичні радники Конгрегації ствердили неможливість науково вияснити зцілення монахині. Оцінивши твердження медиків, 14 грудня 2010 р. радники-богослови Конгрегації підтвердили факт чуда внаслідок призивання молитовного заступництва Івана Павла II.

11 січня 2011 р. відбулася чергова сесія кардиналів і єпископів, членів Конгрегації в справах святих, яка видала своє позитивне рішення, визнаючи зцілення монахині чудом. 14 січня 2011 р. Папа Римський Бенедикт XVI під час аудієнції, уділеної кардиналові Анджело Амато, префектові Конгрегації в справах святих, підписав декрет про визнання чуда. Цього ж дня прес-служба Святого Престолу оголосила, що урочисте проголошення Івана Павла II блаженним відбудеться 1 травня 2011 р. у Ватикані

Програма беатифікації Слуги Божого Івана Павла II

У Ватикані оприлюднено попередню програму молитовних заходів з нагоди беатифікації Слуги Божого Івана Павла II. Ця важлива в житті Церкви подія відбуватиметься у 5 етапів.

1. Напередодні беатифікації, у суботу, 30 квітня 2011 р., на Чірко Массімо – залишках античного іподрому в історичному центрі Риму, о 20:30 год. за місцевим часом розпочнеться молитовне чування, організоване Римською дієцезією, яку Слуга Божий Іван Павло II очолював як Єпископ Риму. Молитву проведе кардинал Аґостіно Валліні, Вікарій Святішого Отця для Римської дієцезії, а Папа Венедикт XVI єднатиметься з вірними за посередництвом телемосту.

2. У неділю, 1 травня, о 10-й годині на площі Святого Петра у Ватикані Вселенський Архиєрей Венедикт XVI очолить Службу Божу, під час якої здійснить обряд беатифікації. Префектура Папського Дому ще раз пригадує, що для участі в богослуженні не потрібно жодних квитків. Однак, доступ на площу та довколишні території контролюватиметься органами громадської безпеки.

3. Вже 1 травня, одразу після завершення беатифікації вірні матимуть можливість вшанувати мощі нового блаженного. Вони будуть виставлені в базиліці Святого Петра перед головним вівтарем аж до вичерпання потоку паломників.

4. У понеділок, 2 травня, о 10:30 місцевого часу кардинал Тарчізіо Бертоне, Державний Секретар Апостольської Столиці, на площі Святого Петра відслужить подячне Євхаристійне богослужіння.

5. Не матиме, натомість, прилюдного характеру перезахоронення тіла блаженного Івана Павла II у каплиці святого Севастіана, що у Ватиканській базиліці. ■

ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА СПІЛКА НА ЗАКАРПАТТІ ПОПУЛЯРИЗУВАТИМЕ УКРАЇНСЬКУ МОВУ

В Ужгороді відбулося друге засідання ініціативної групи зі створення Закарпатської обласної греко-католицької спілки імені владики Івана Маргітича. Ініціатори вважають, що в Закарпатті назріла потреба створення світської організації, яка об'єднала б українську греко-католицьку громадськість області і продовжила духовно-патріотичну діяльність «народного» єпископа Івана Маргітича.

Як повідомили на ZAXID.NET організатори, метою та завданням спілки, відповідно до проекту статуту, який обговорювався на засіданні, буде:

– популяризація української мови, сприяння утвердженню її використання як під час богослужінь, так і у всіх інших сферах діяльності Мукачівської греко-католицької єпархії;

– входження Мукачівської греко-католицької єпархії у єдину Українську Греко-Католицьку Церкву із перспективою перетворення її в Український Греко-Католицький Патріархат;

– наукова, освітня, просвітницька та виховна робота, пропагування та поширення духовності, християнських моральних цінностей, національних традицій, здорового способу життя.

У спілці передбачатиметься як індивідуальне, так і колективне членство. Щодо першого, то воно означатиме участь на однакових засадах як мирян, так і духовних отців, а колективними членами можуть стати організації, товариства, установи, колективи тощо.

На засіданні було розглянуто порядок та дату проведення обласної установчої конференції. Попередня дата її скликання – 9 квітня цього року в м. Ужгороді. ■

За повідомленням Інтернет-видання Zaxid.net

ЧИ ДІЙСНО ПЕРЕДБАЧАЛАСЬ МОЖЛИВІСТЬ СПОВІДАТИСЯ ЧЕРЕЗ IPHONE?

Різні ЗМІ зарясніли повідомленнями про те, що, мовляв, католикам дозволено сповідатись за допомогою цифрових технологій, а також – що Ватикан це «заборонив». Ажіотаж був викликаний новиною, що розроблений американською компанією Little iApps у співпраці з деякими священнослужителями додаток для iPhone, iPad та iPod Touch під назвою «Сповідь: римо-католицький програмний додаток» отримав схвалення місцевого єпископа Кевіна Родеса. У повідомленні виробника йшлося і про те, що проект є відповіддю на заклик Папи Венедикта XVI з минулорічного послання на Всесвітній день суспільних комунікацій, щоб застосовувати в душпастирстві новітні технології.

Під час представлення програмного забезпечення повідомлялося, що воно призначене для того, щоб допомогти віруючому належно приготуватися до святого таїнства покаяння. Програма містить молитви, зразок іспиту совісті, опис обряду сповіді. Однак, різні видання заполонили заголовки, ніби католикам вже дозволено сповідатися через ці нові засоби.

«Важливо зрозуміти, що таїнство сповіді обов'язково вимагає особистого діалогу між каянником та сповідником та розгрішення з боку присутнього сповідника. І це не можна замінити жодною інформаційною програмою», – на це звернув увагу о. Федеріко Ломбарді, ТІ, директор прес-центру Ватикану, відповідаючи на запитання журналістів щодо перегляду Ватиканом практики сповідання. Він наголосив, що жодним чином не йдеться про те, що можна вживати технічні засоби як замінник особистої сповіді, однак ніщо не заважає за їх допомогою приготовлятися до цього таїнства. «Звичайно, важливо також, щоб у цьому була правдива душпастирська користь, а не йшлося лише про бізнес-проект, спонукуваний такою важливою релігійною та духовною дійсністю, якою є святе таїнство», – додав речник Апостольської Столиці. ■

«Радіо Ватикан»

РУКИ БОЖИХ УГОДНИКІВ

Продовження.
Початок в ч.1 за 2011 р.

о. Василь МЕНДРУНЬ, ЧСВВ

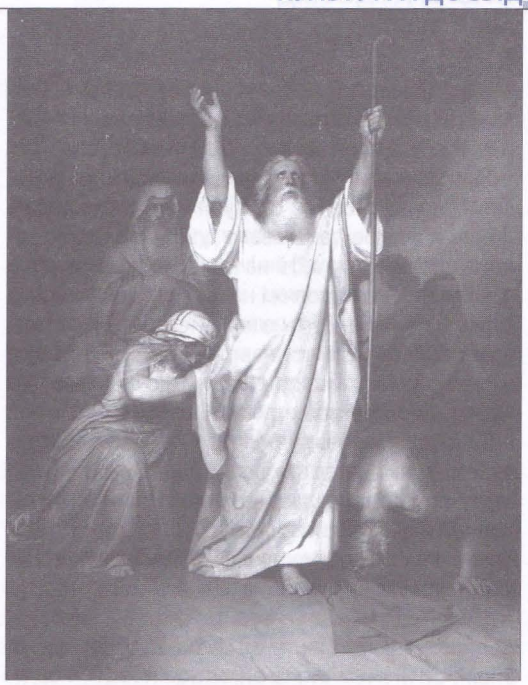

У Святому Письмі є чимало гарних прикладів про руки Божих угодників. Не можна не згадати хоч про деякі. Звернімося спочатку до Старого Завіту: «Тоді Бог сказав до Ноя: «Вийди з ковчега» [...] І вийшов Ной [...] і спорудив Господеві жертовник» (Бут. 8, 15. 18. 20).

Або в іншому місці бачимо праведника, що готовий власною рукою принести Богові найдорожчу жертву: «Як же прийшли на місце, про яке сказав йому Бог, то спорудив Авраам жертовник, розклав дрова і, зв'язавши Ісаака, сина свого, поклав його на жертовник, зверху на дровах. Тоді простягнув Авраам свою руку й узяв ножа, щоб принести в жертву сина свого. Та ангел Господній кликнув до нього з неба [...]: «Не простягай руки твоєї на хлопця, не чини йому нічого! Тепер бо знаю, що ти боїшся Бога, що ти не пощадив свого сина, свого єдиного, для мене»» (Бут. 22, 9-12).

Читаємо також, що «Ізраїль простягнув свою правицю й поклав на голову Ефраїма, що був молодший, а лівицю свою на голову Манассії, поклавши так з розмислом свої руки, бо ж Манассія був первородний» (Бут. 48, 14). Руками старозавітніх праведників Господь робив знаки: «І відповів Мойсей Господеві та й каже: «Адже ж вони не повірять мені, ані не послухають мого голосу; ба більше, вони скажуть: не явився тобі Господь». І промовив до нього Господь: «Що це в тебе в руці?» І сказав Мойсей: «Палиця». І промовив Господь: «Кинь її на землю!» Кинув він її на землю, і стала з неї гадина. І втік Мойсей від неї. І сказав Господь: «Простягни руку твою та візьми її за хвіст». І простяг руку й схопив її, і стала з гадини палиця в його руці. «Це зробиш, щоб повірили вони, що явився Тобі Господь, Бог батьків їх, Бог Авраама, Бог Ісаака і Бог Якова». Сказав йому Господь знову: «Засунь же руку твою собі за пазуху». І засунув Мойсей руку собі за пазуху та й вийняв її знову. І ось рука його побіліла від прокази, як сніг. Тоді сказав Господь: «Засунь знову руку твою собі за пазуху». І засунув він знову руку собі за пазуху і, як вийняв її з-за пазухи, стала вона, як решта його тіла» (Вих. 4, 1-7).

А ось подія, що сталася під час виходу з Єгипту: «Мойсей, Арон та Хур вийшли на вершину горба. І сталось: як піднімав руки Мойсей, то брав гору Ізраїль, а як опускав, брав гору Амалек. Коли ж руки Мойсея обважніли, взяли камінь та й підклали йому, й він сів на ньому: Арон же і Хур підтримували йому руки, один з одного боку, другий з другого. Так руки його витримали твердо до заходу сонця. І розгромив Ісус (Навин) Амалека...» (Вих. 17,10-13).

У Новому Завіті знаходимо теж багато гарних прикладів. Одначе, на особливу увагу заслуговують Христові апостоли. Тому погляньмо на їхні святі руки. Діяння апостолів багаті на різні чудесні події, про що Лука авторитетно заявляє: «Руками апостолів робимося багато знаків і чудес у народі» (Ді. 5, 12). Тут згадаймо двох – Петра і Павла.

Ось «Петро промовив до кривого чоловіка: «Срібла й золота нема у мене; що ж маю, те тобі даю: в ім'я Ісуса Христа Назарянина, встань і ходи!» І схопивши його за правицю, підвів його, і тієї хвилі окріпли його ноги з суглобами [...] і він почав ходити» (Ді 3, 6-8). А до померлої Тавити, після молитви на колінах, Петро «мовив: «Тавито, встань!» І та

відкрила свої очі й, побачивши Петра, сіла. Він же подав їй руку та й підвів її і, прикликавши святих та вдів, поставив її живою» (Ді. 9, 40-41).

Якщо руками Петра діялися такі речі, то нас не дивує, що, за словами св. Луки, «віруючих дедалі більше й більше приставало до Господа, сила жінок і чоловіків; так, що й на вулиці виносили недужих і клали на постелях і на ліжках, щоб, як ітиме Петро, бодай тінь його на кого-небудь з них упала. Сила людей збиралась навіть з довколишніх міст Єрусалиму, несучи хворих та тих, що їх мучили нечисті духи, і вони всі видужували» (Ді. 5, 14-16).

Та й руками Павла Бог творив неабиякі чуда: досить було прикласти до недужих хустинку чи фартух, які доторкнулись до його тіла, – і недуги їх покидали, виходили з них злі духи, про що свідчать Діяння апостолів. «Один юнак, Євтих на ім'я, сів на вікні, і коли Павло говорив задовго, його огорнув глибокий сон, і він [...] упав наниз із третього поверху, і його підняли мертвим. Павло зійшов додому, припав до нього, обнявши, і мовив: «Не тривожтесь, бо його душа в ньому». Потім зійшов нагору, ламав хліб і їв. Довго вів він бесіду, аж до світанку, і лиш тоді пустився в дорогу. А хлопця привели живого і втішились безмірно» (Ді. 20, 9-12).

Інша подія сталася на Мальті. «Коли ж Павло назбирав жмут хмизу й поклав на вогонь, змія, з приводу жару, вискочила та вчепилася до його руки. Як же побачили тубільці, що гадина звисає з руки його, говорили між собою: «Цей чоловік напевно вбивця; він урятувався від моря, але помста не дає йому жити». А він, скинувши у вогонь годину, не зазнав ніякого лиха» (Ді. 28, 3-5). «Павло ввійшов до батька начальника острова Мальти Публія, хворого на гарячку й на червінку, помолився і, поклавши на нього руки, оздоровив його. Коли ж це сталось, теж інші на острові, які мали недуги, приходили й,оздоровлялись» (Ді. 28, 8-9). ■

(Далі буде)

ДЕЩО ПРО МЕДІЙНІ НАПАДКИ НА РЕЛІГІЮ ТА ЦЕРКВУ

Ігор СКЛЕНАР

У минулому числі «Місіонаря» в окремій статті журналістки Олени Кулигіної йшла мова про свідоме спотворення в світових мас-медіа позиції Папи Римського Венедикта XVI щодо використання презервативів як засобу протидії СНІДу. Це не перший випадок в інформаційній сфері, коли журналісти використовують добре ім'я Папи, переслідуючи в першу чергу матеріальну вигоду, оскільки будь-яка сенсація дає непоганий гонорар. Очевидно, що не тільки це мотивує журналістів так діяти.

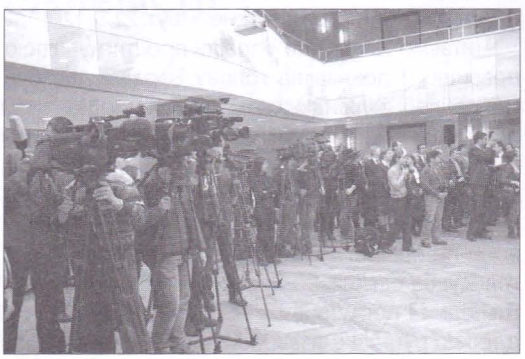

Сьогодні інформація відіграє немалу роль у формуванні світогляду та ціннісних орієнтирів сучасної людини. Тому будь-яка «реклама» прогресивних поглядів Церкви (саме так би потрактували те, якщо би Папа справді підтримав «презервативне» питання) спонукала би споживача таких ідей до думки, що й в науці Церкви все відносно. «Якщо світ змінюється, то чого вартує Церква зі своїми догмами й канонами...», – цілком можливо, що саме такий підтекст напрошується у зв'язку із довільним трактуванням висловлювань Папи.

Взагалі Католицька Церква та її глава час від часу стають об'єктами необґрунтованої критики з боку різних засобів масової інформації, навіть тих, які входять в десятку найкращих у світі та вважаються «якісними» з точки зору дотримання професійних стандартів. В 2002 році журналісти цілого світу вхопилися за поодинокі педофільські скандали, які мали місце спочатку в США, а потім в країнах Західної Європи, і розвивають цю тему по сьогодні, наганяючи страх на дітей та їх батьків у зв'язку з можливими посяганнями духовенства.

Українська журналістка Таїса Олійник в 2003 році після поїздки до США в своїй нещодавній статті на сайті римо-католицького журналу «Credo» зазначає, що в той час в Бостоні був заарештований лише один священик у зв'язку із негідними діями, а в спотвореному вигляді інформація до українських ЗМІ дійшла так, що в США розкрито аж 400 педофілів серед священиків Католицької Церкви! (Джерело: http://www.credo-ua.org/2010/10/35222). Такі неперевірені цифри допомагають багатьом медійникам робити, так би мовити, з мухи слона і з допомогою сенсацій підвищувати рейтинги своїх видань. Це свідчить про непрофесіоналізм в роботі журналістів і завдає удару по авторитету Церкви.

На сайті «Ратцінгер-інформ» у березні минулого року опубліковано цікаве дослідження «Скандали довкола Папи: пошук істини чи антицерковна кампанія?» (http://www.benediktxvi.ru/index.php?option=com_content&task=view&id=2775&Itemid=1), в якому проаналізовано цілу низку публікацій в таких впливових виданнях як «Нью-Йорк Таймс» (США), «Ля Реппубліка» (Італія), а також повідомлення інформагентства «Ассошіейтед Пресс». Аналітики сайту ретельно дослідили документи, які стосувалися діяльності тоді ще архиєпископа Йозефа Ратцінгера, і дійшли висновку, що журналісти згаданих пресових органів маніпулюють суспільною свідомістю, коли стверджують, що теперішній Папа, наприклад, винен у сприянні колишньому німецькому священику, якого в 80-их роках минулого століття позбавили сану у зв'язку із сексуальними злочинами. Більше того, окремі автори-атеїсти газети «Нью-Йорк Таймс» звинувачували у своїх публікаціях вже кардинала Й. Ратцінгера майже у всіх смертних гріхах, у «покриванні» педофілів в рясах у Канаді. Насправді аналітики показали, що такі обвинувачення є безпідставними, оскільки все зводиться до нерозуміння процедури розгляду подібних справ у ватиканських структурах. Не вдаючись в детальний переказ аналітичної статті, зауважимо, що світські журналісти, в Україні також, часто не розуміють природи Церкви, взаємовідносин між тими, хто в ній керує і тими, хто підпорядковується. Не можна виключити особу, яка навіть сильно провинилася, з Містичного Тіла Христового протягом одного дня чи тижня одним розчерком пера чи одним наказом (на жаль, саме такі методи, іноді мають місце щодо звичайних людей на роботі, навіть якщо вони не є винні!).

Свідоме маніпулювання думкою громадян щодо релігії та Церкви і нефаховість у висвітленні церковних проблем – це неповний перелік недоліків у роботі українських та зарубіжних журналістів. Особливо наш вітчизняний телепростір спрямований проти репутації Церкви, коли з допомогою окремих циклів програм показує нібито добротний матеріальний рівень духовенства, але не показує іншу сторону медалі, коли священики, монахи, монахині жертовно трудяться в соціальній сфері, заради просвітництва народу. Проте така тема не дає приводу до тієї ж горезвісної сенсації!

До яких висновків спонукає нас різноманітне спотворення релігійної інформації? В першу чергу, до потреби критично сприймати її, бо навіть деякі знайомі, практикуючі греко-католики, повірили в те, що Папа виступив на підтримку використання презервативів! І це викликано тим, що нам іноді ліньки заглянути до першоджерела (в даному випадку – це інтерв'ю з журналістом). Ті, хто знає іноземні мови, без особливих труднощів з'ясує, що так воно не є (зрештою, тут приходить на гадку і книжка А. Аржаковського «Бесіди з Блаженнішим», з якої підгорецькі самосвяти довільно трактують цитати глави УГКЦ і звинувачують його в єресях. І на ці гасла купилися сотні наших краян). По-друге, до необхідності розвивати в нашому суспільстві медіаосвіту. В багатьох демократичних країнах вона стала обов'язковим предметом у середніх школах, спеціальні курси на цю тему викладаються в університетах та коледжах, а для дорослих існує багато програм, що забезпечують навчання медіаграмотності протягом життя. В Україні ці процеси лише розпочинаються і, можливо, будуть тривати ще багато років, тому важливо, щоб на рівні родини і серед своїх близьких, друзів, на місці праці ми могли навчитися відрізняти у великих інформаційних потоках здорове зерно від полови. Цілком очевидно, що це – нелегке завдання, та стараймося бути уважними, коли йдеться про вічні цінності, науку Церкви та християнську віру.

НЕ ЛЮДИНА ДЛЯ ПОСТУ, А ПІСТ ДЛЯ ЛЮДИНИ

Деякі роздуми про піст і «дух часу»

Віктор ПОЛЄТКО

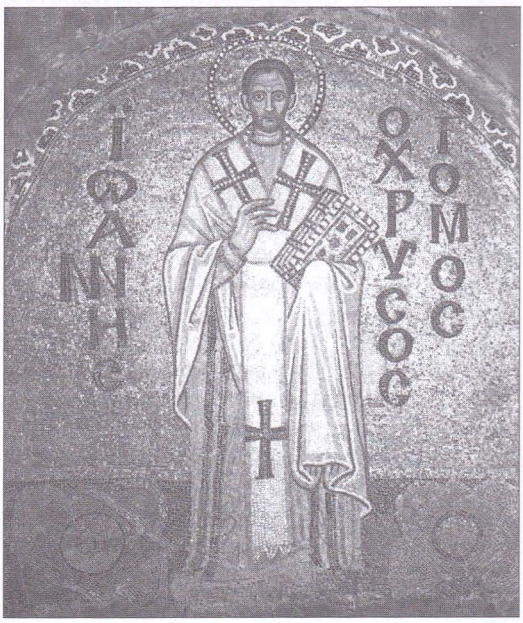

Наближення Великого посту має значення для всього християнського світу. Кожен «практикуючий» вірний у властивий лише йому спосіб співвідносить себе із цим цікавим феноменом. А феномен справді цікавий, хоча б тому, що, будучи елементом більшості релігій, які ставлять людину «в центр» сотвореного Всесвіту, піст накладає на неї обмеження, що не дозволяють вповні займати цю «законну» позицію «в центрі». Це особливо відчутно у християнстві. З одного боку, сказано: «Будьте плідні й множтеся, і наповнюйте землю та підпорядковуйте її собі, пануйте над рибою морською, над птаством небесним і над усяким звіром, що рухається по землі!» (Бут. 1, 28), а з іншого: «З дерева ж пізнання добра й зла не їстимеш, бо того самого дня, коли з нього скуштуєш, напевно (Бут. 2, 17). Як видно з перших сторінок Святого Письма, поняття посту повністю тотожне поняттю обмеження. Сильна біблійна старозавітня традиція настільки укорінилася в історичній свідомості, що і до сьогодні піст найчастіше сприймається як час, призначений для виконання кількох «додаткових» заповідей, що переважно починаються словом «не». Звідси проблема, про яку вже навіть не оригінально згадувати. Фундаментами посту і далі залишаються приблизно такі гасла: «Без м'яса», «Без музики», «Без горілки». У даній статті не спростовуватимуться вищеподані лозунги. Натомість, хотілося б звернути увагу читача на два моменти. По-перше, до якої міри таке бачення посту є обґрунтованим, а по-друге, наскільки виключно такий піст є ефективним, і чи справді відповідним до вчення християнських Церков.

Отож, синтезуючи місію Ісуса Христа із євангельських текстів, вже з самого початку можна помітити Його протиставлення себе юдаїстичному релігійному світогляду. Це протиставлення стосувалося переважно «казуїстичних» аспектів життя народу. Багато тогочасних казусів (лаконічних і зобов'язуючих релігійних норм) торкалися саме посту. Всі інші новозавітні тексти або вказують на необхідність посту взагалі, або, знову ж таки, заперечують ефективність старої казуїстичної системи. Очевидно, таке спостереження досить умовне, але дозволяє зробити висновок про те, що у християнстві не може бути незмінних вимог до «фізіологічного посту». Однак стосовно загальних елементів посту позиція Нового Завіту дуже однозначна: сам Христос постить сорок днів, не вживаючи будь-якої їжі, причому виключно для того, щоб його спокушав диявол (пор. Мт. 4, 1-2), а Його учні не постять взагалі (пор. Мт. 6, 16)!

У традиції Церкви піст був присутній завжди. Проте його форма і зміст змінювалися залежно від конкретних умов, зовнішніх обставин та «духу часу». Мета посту християнина віками залишалася однаковою, як і мотивація до посту. Сьогодні

ж про перше вже практично ніхто нічого не знає, а з другим ситуація взагалі трагічна. Не можна починати церковного посту з настроями типу: «нагода вибрати правильну дієту на піст» або «час відмовитися від вживання алкоголю, щоб збільшити ейфорію від нього на Пасху».

Очевидно, деякі постанови Церкви про піст вже дуже застаріли, особливо для Заходу, де в епоху комплексних обідів «харчовий піст» можна замінити милостинею. Виглядає, що вимога не їсти м'яса походить з часів, коли воно вважалося розкішшю або чинником, що провокує різноманітні спокуси. Але ж тепер ні одне, ані інше не істинне! Піст мусить бути індивідуальним і раціональним. За браком одного або іншого він втрачає своє автентичне значення.

Оглядаючи останні постанови синоду єпископів УГКЦ про піст, датовані 1996 р., важко не натрапити на дуже однозначний текст про те, що Церква зобов'язує вірних утримуватися від м'яса у перший день та в усі п'ятниці посту. Не враховуючи деяких нюансів, те ж саме стосується всіх інших «заборонених» продуктів. Але якщо про все це відомо широкому загалу, то для чого потрібен масовий «м'ясний фанатизм»? У цих же постановах ідеться про утримання від гучних забав. Але це не зовсім достатня підстава для тотальної заборони слухати музику дітям-підліткам. Те ж саме можна сказати і про будь-які інші негативні елементи традиційного посту. Однак, як вже згадувалося, піст не є суцільним негативом, тобто установки на цей час не повинні завжди починатися словом «не». Натомість, значно важливіше поставити перед собою питання: «А що нового я почну робити цього посту для власного морального чи духовного розвитку?» Саме цей аспект є провідним, оскільки не прив'язує до конкретного проміжку часу – сорока днів. Крім того, піст існує для людини, а не людина для посту. В такий спосіб він перетворюється на нагоду, а не вимогу.

Вже в епоху святих Отців спосіб життя у піст та в інший час не дуже радикально відрізняється. Тому самі Отці переважно не визначають на піст окремих «норм», а лише нагадують про необхідність використання цього часу для типових добрих справ. Інший позитивний патристичний момент – розуміння посту як інтелектуально-духовної підготовки до Пасхи. Тут не йдеться про вимогу певного емоційного меланхолійного упадку, щоб створити контраст із Пасхальною радістю, хоча й посні богослужіння не позбавлені цього. Найважливішим є усвідомлення страстей Христових як історичної дійсності, що стосується кожного. Піст є часом для роздумувань передусім над останніми тижнями життя Христа перед смертю, його тодішніми повчаннями й переживаннями. Досить цікаво перечитувати уривки Євангелія на останні дні перед Квітною неділею та перші дні Великого тижня. Вони здебільшого мають апокаліптичний зміст, і в них Церква примушує вірних подивитись у ретроспективу – на свої минулі вчинки; у перспективу – на свою майбутню долю у разі продовження такої динаміки; і, нарешті, у теперішнє – для його діяльної зміни. І ця зміна найімовірніше повинна мати позитивний характер – без частки «не». На завершення хотілося б запропонувати кілька уривків із творів св. Йоана Золотоустого і св. Василія Великого про піст:

«Можна багато постити і не дістати за це нагороди. Чому? Бо, стримуючись від їжі, не здержувалися від гріхів. Не їли м'яса, а з'їдали доми бідних. Не впивалися вином, а п'яніли злою похіттю. Проводячи весь день без їжі, перебували на сороміцьких видовищах... Яка користь із посту, коли ти позбавляєш тіло дозволеної законом їжі, а душі даєш протизаконну поживу?» (св. Йоан Золотоустий, Про покаяння, 4).

«Після Чотиридесятниці зазвичай всі запитують про те, хто скільки тижнів постив. Від одних можна почути, що вони постили два, від інших – три, а ще від інших – всі тижні. Та яка користь з посту, якщо ми провели його без добрих діл? Коли хтось скаже: «Я постив цілу Чотиридесятницю», то ти скажи: «Я мав ворога і примирився, мав звичку злословити й залишив її, мав звичку божитися і позбувся тієї дурної звички»» (св. Йоан Золотоустий, Про статуї, 16).

«Не шукай користі тільки в самому стримуванні від страв! Правдивий піст – це усунення гріхів. «Усувай усяке братання з неправдою» (Іс. 58, 6). Прости ближньому образи... Ти не їси м'яса, але пожираєш брата. Стримуєшся від вина, але не перемагаєш своєї зарозумілості... Гнів – це пияцтво душі, бо він її приголомшує, подібно як вино» (св. Василій Великий, Про піст, 1). ■

«ПІДНЕСІМО СЕРЦЯ ДО ІСУСА...»

Відбулася презентація збірки церковних пісень композитора Галини Мартинюк

Ольга КІС

«Мов запалені свічі, піднесімо серця до Ісуса, хай у грішному світі заясніє загублений рай...» Молитва любові і покори, молитва прослави і поклоніння випурхнула з храму і, немов легкокрилий херувим, дісталася старого замку, що якби мав серце, то зворушився б невимовно. Усе цього січневого недільного пообіддя збагнуло дар служіння, що завше є і потребою, і обов'язком. Служили люди, служили їхні творіння, усі служили... пісні, і не просто пісні, а безнастанній молитві до Ісуса, до Богородиці та до святих Божих.

У тронній залі Золочівського замку відбулася презентація збірки церковних пісень «Припадаю до тебе, мій Христе» композитора Галини Мартинюк, що побачила світ у видавництві Отців Василіян «Місіонер» наприкінці минулого року. Як і всі проекти видавництва «Місіонер», ця збірка вирізняється привабливим художнім оформленням, форматом, культурою редагування та верстки.

Вступне слово вводить читача в особливий духовний вимір церковного співу. «Традиція церковного співу пройшла багатовіковий шлях і стала духовним надбанням українського народу. Духовний спів добре зрозумілий людям, бо сягає корінням самобутніх народних мелодій, які відвіку прославляли Творця. Це істинна молитва, що виповнює душу особливим світлом. Та насправді церковний спів – «не від світу сього». Це наче симфонія людських духовних сутностей. І якщо Церква – модель вічності на землі, то спів, що лунає у храмі, – уподібнюється херувимському».

Творчий доробок композитора Галини Мартинюк поданий у пісеннику «Припадаю до Тебе, мій Христе» чотирма розділами. Це пісні до Господа, пісні до Богородиці, пісні на Святу Літургію, пісні на Господні свята та пісні до святих.

Дитячий хор церкви св. Миколая під орудою п. Лесі Бойко, хор «Сяйво» церкви Вознесіння ГНІХ при Золочівському монастирі Отців Василіян під керівництвом Ірини Муц, хор «Благовіст» церкви Жінок Мироносиць села Вороняки, яким провадить Зеновій Дмитрак, та вокальний квартет «Пори року» під орудою Ірини Весни виконали твори Галини Мартинюк на слова золочівських поетів Бабінської Мирослави, Кіс Ольги, Білінської Ірини, Мартинюк Оксани та Чіпак Христини. Гідний дарунок Господу та 200-літньому ювілею від дня народження отця Маркіяна Шашкевича від вдячних земляків!

Історія цього видання справді дивовижна. Зазвичай кожна книжка несе в собі якусь новизну, щось незнане досі. Спостережливий читач відразу впізнає у цій збірці пісні, що вже давно лунають в церквах не лише по всій Україні, а й за кордоном, де проживають українці і моляться в своєму обряді. Мабуть, і ви у першому рядку – процитованому пісенному тексті Мирослави Бабінської – впізнали пісню, яку виконують і аматорські, і академічні хори на недільних Літургіях і на інтронізаціях єпископів. Уся новизна книжки лише в тому, що вона засвідчує таку-от правду: ці, уже давно «народні», пісні мають своїх авторів і ці автори живі-здорові живуть у містечку Золочеві.

Композитор Галина Мартинюк здобула ґрунтовну музичну освіту у Львівській державній консерваторії ім. М. Лисенка. Свого часу успішно виступала в складі відомого тоді ансамблю «Медобори». Згодом переїхала до Золочева і разом з чоловіком Богданом викладала в Золочівській музичній школі. Ставши регентом дитячого хору «Сяйво» церк-

ви Вознесіння ГНІХ, відчула потребу у поповненні репертуару релігійних пісень. Одного разу їй потрапила до рук збірка поезій Романа Завадовича, уродженця с. Ремезівці Золочівського району, що колись виїхав до Америки і там спочив. «Царице світу, неба і землі, Пречиста Діво, радуйся, Маріє!» Мелодійна пісня плинула розлого, розпелюстуючи і людські серця, і травневе многоцвіття. Перший успіх додав відваги. Одна за одною з'являються нові пісні, і найвдаліші з них, перетинаючи кордони парафії, міста, держави, стають… народними. Ось такий парафіяльний феномен, – бо ці твори й справді є плодами з плоті і крові Золочівської парафії Отців Василіян, – яким можна лише пишатися.

Галина Мартинюк зараз проживає в Італії. І там керує церковним хором, представляє українську спільноту на міжнародних конкурсах. Пригадує, коли вперше взяла участь в міжнародному конкурсі релігійних пісень у м. Падуї. Ось як це було: хор виконує дві пісні: «Припадаю до тебе, мій Христе» та «Піднесімо серця до Ісуса» (слова Мирослави Бабінської), зал аплодує. Тоді керівник хору сідає за орган. Її, тендітну жінку, за цим органом годі вгледіти. Починає співати. «Ключнице райська, Сяєво небес, в Господнім храмі золотий Кивоте, вмістилище вселенської скорботи, коли Твій Син святий зійшов на хрест» (слова Ольги Кіс). Голосові, здається, аж замало простору, ось-ось порепають дзеркала і стіни. Коли пісня стихає, зал зривається у повен зріст, аплодують стоячи, довго не відпускають зі сцени.

Отак і на презентації. Були аплодисменти, слова визнання та вдячності, були квіти, сльози… Усе минулося, а пісні – вони зосталися: на вустах, у серцях, що сповнені любов'ю до Небесного Отця. Адже духовний спів, що відвіку прославляє Творця, – непроминаючий; він втамовує одвічну людську тугу за небесною Батьківщиною, його вічна надприродна краса спонукає до святості кожного, хто переступає поріг храму і щиро молиться піснеспівами, створеними людським талантом і благословенними Господом. ■

ГАРРІ ПОТТЕР: ЯКЩО ПРИГЛЯНУТИСЬ УВАЖНІШЕ…

Продовження,
Початок у ч. 1 за 2011 р.

Олександр СІЧ
З англійської переклав Петро Гусак

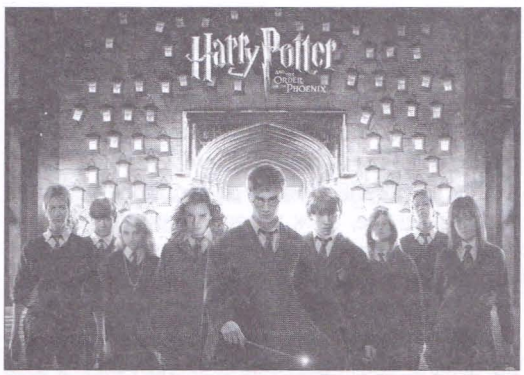

Чи Гаррі Поттер справді «добрий» хлопець?

Що ж можна сказати про самого хлопця-чаклуна Гаррі Поттера? Чи Гаррі справді зразок «стремління до добра», як це багато-хто стверджує? Проаналізуймо деякі докази, що, як видається, суперечать такому твердженню.

Перш за все йдеться про такі поняття, як авторитет і послух. Провини юного чаклуна рідко караються, і навіть якщо йому роблять зауваження за погану поведінку, то такі зауваження вкладені в уста негативних персонажів – носіїв авторитету, що робить враження, наче б то зауваження і справедливі покарання, це – діло рук «поганих хлопців». Натомість позитивні авторитетні персонажі буквально винагороджують Гаррі за непослух, якщо він приносить якесь відчутне «благо». Поттерова брехня, його акти помсти та зловживання силою назагал ігноруються. Гаррі Поттеру знову й знову погрожують виключенням, однак йому завжди вдається не лише залишитися, а й підвищити свій статус.

Який же загальний зміст хоче цим донести авторка до читачів? Якщо хтось доволі гарно виглядає, талановитий, сильний або вправний, то нема сенсу притримуватися правил чи принципів, тому що його цілі такі, що можна не звертати

уваги на засоби, якими вони осягаються. Принцип макіавеллізму: «Ціль виправдовує засоби» червоною ниткою проходить через усі книжки про Гаррі Поттера… (більше про це буде сказано нижче). Але в будь-якому випадку: чи такий персонаж, як Гаррі Поттер, є героєм, від якого дитина може навчитися відрізняти правильне від хибного? Навряд. Навпаки, цей образ сприяє моральному релятивізму.

По-друге, в інших ситуаціях Гаррі шантажує свого дядька, лає свою тітку, використовує шахрайство і обман і, за висловом персонажа, директора школи Дамблдора, «порушує сотню правил». Деколи Гаррі виправдано змушений ламати правила; в інших випадках він лише відчуває, наче б то воно так. Деколи його на цьому ловлять, деколи – ні; деколи його за це карають, деколи – ні. Видається, що це залежить від моменту: від порушення будь-якої кількості правил нема реальних наслідків, чи то тому, що серце Гаррі в належному місці, а чи тому, що він – дитина долі, чи щось таке подібне. Що з цього всього може навчитися юний читач?

По-третє, Гаррі часто бреше, щоб уникнути біди. Наприклад, при кінці першої книжки юний чаклун рятує світ від злого лорда Вольдеморта шляхом накопичення внутрішньої відваги брехати.

Хоча брехня заради спасіння світу може (на перший погляд) видаватися прийнятною, не слід забувати, що це художня література, і авторка легко могла зобразити Гаррі по-зитивнішим – правдомовним – персонажем. Ситуація погіршується в другій книжці, де Гаррі бреше легше та природніше, аніж у першій книжці. Іншими словами, брехня стає його другою природою – вадою. Характер Гаррі як особи насправді стає слабшим, а не сильнішим.

По-четверте, Гаррі дозволяє провокувати себе до помсти своїм ворогам з числа учнів. Зі слів самого хлопчиська-чаклуна, він «ненавидить» своїх ворогів. Він не з тих, хто робить собі когось ворогом, однак, якщо хтось інший зробить собі ворогом його, то Гаррі оголосить цій особі війну – з будь-якою зброєю, яка тільки є в його розпорядженні. Такі поняття, як «підставити другу щоку», чи дати лагідну відповідь, щоби відвернути гнів, для Гаррі чужі. На жаль, оповіді написані так, що юному читачеві легко симпатизувати ситуаціям, у які по-трапляє Гаррі, тому що його противники мстиві і глумливі. З перспективи художнього образу Роулінг змальовує «поганих» персонажів відразливими на вигляд. Наприклад, оповіді спонукають читача глузувати з «дарслів» за те, що вони товсті; і в багатьох інших місцях ці сюжети збуджують низькі інстинкти читача, розкидаючи водночас нещирі, пусті слова про моральну цілісність. Врешті, в них нема загальної моральної системи, у відношенні до якої можна було б оцінювати вчинки: сила магії затьмарює собою вирішення складних моральних питань.

Близько до кінця другої книжки зображена сцена, що частково збиває спантелику, і яку часто захищають як шляхетний приклад для дітей, коли вони в житті зустрічатимуться із ситуаціями, які вимагатимуть складного вибору. Директор школи Дамблдор виводить Гаррі з його самозосереджених хвилювань, стверджуючи: «…що [нас] суттєво відрізняє [від Вольдеморта], так це наш вибір, Гаррі, вибір, який показує, ким ми є насправді, далеко понад наші здатності». Так, це правда, що дана сцена слушно протиставлає другорядне питання: «Ким я є у серці?» важливішому і логічному питанню: «Що я повинен чинити, щоби стати тим, ким я повинен бути?». Однак у ширшому, представленому Роулінг контексті, слід логічно запитати, що насправді означає вибір між добром і злом, якщо різниця між ними у всіх цих історіях розмита? Якщо сцена за сценою підкопує саму здатність чинити правильний вибір, щодо чого ж тоді передовсім треба робити вибір?

По-п'яте: як у книжках Джоан Роулінг представлена релігійна віра – надихаюча основа моральної поведінки? В дійсності, «заплутаність» релігійної віри та «складнощі», які вона із собою несе для людської совісті, не мають жодного місця в секуляризованому світі Гаррі Поттера: там нема навіть найменшого натяку на Божественне. Натомість, міфічні світи Толкіна насичені невимовною присутністю Божества. Дехто стверджує, і то в категоричний спосіб, що в творах Толкіна нема нічого християнського. Це – очевидний абсурд, тому що такі твердження ігнорують чіткий християнський символізм, присутній у його творах Гоббіт та Володар перснів, а особливо у його фундаментальному творі Сільмарілліон. Помимо творчої свободи, Толкін розвиває теми, які можна знайти в Книзі Буття: Творець, сотворення всесвіту, бунт падших

ангелів, диявол, зіпсуття людини, заволодіння незаконними силами, виникнення битви між добром і злом у видимому світі…

В контрасті до цього Гаррі Поттер є трохи більшим підлітком, який уявив собі, що має богоподібні сили, без огляду на те, з якого джерела вони походять, та без жодної системи моральних принципів, у відношенні до яких він міг би визначати правильність чи хибність своїх вчинків чи добро і зло в собі самому. Нема жодної богословської основи, а мовчазним філософським підґрунтям є чудернацька мішанина макіавеллівського «володаря» і ніцшеанської «надлюдини». Оповіді Роулінг не залишають місця для чогось іншого, крім маніпулятивних сил для осягнення певних – добрих чи злих – цілей.

По-шосте, як ми це вже побачили вище, постійно повторюваною та глибоко закорі-неною у світі Гаррі Поттера темою є переконання, що «біла» магія морально добра та відмінна від «чорної» магії. Це переконання є очевидною помилкою, більше того, воно – ілюзія: практиковане людьми відьмацтво і чаклунство піднімає бунт проти Божого порядку, а отже воно не тільки оскверняє тих, хто це чинить, а й шкодить іншим. Єдиною характеристикою так званої «білої» магії, яку пропагують її захисники, є те, що вкінці ця магія робить добро, або що її наслідки добрі. Іншими словами, ціль виправдовує засоби.

Насправді ж злі засоби, якими осягається добра ціль – навіть якщо намір діяча добрий – роблять сам вчинок морально злим. Цього неможливо обійти, бо це традиційне розуміння морального вчинку, як такого, що складається з трьох компонентів: цілі, засобів та наміру. Православні і католики розуміють, що саме таке пояснення моральних вчинків подає Священне Писання і воно променить з мудрості Отців Церкви. А книжки про Гаррі Поттера представляють майже суто макіавеллівське світобачення: доки реалізуються позірно добрі цілі, доти виправдане застосування будь-яких засобів, придатних для осягнення цих цілей. Ясно, що це не так, тому що будь-яка практикована людьми магія морально зла, і такий підхід [«ціль виправдовує засоби»] християнська традиція виразно засуджує.

Чому ж тоді ми повинні бути обдурені і вірити, що Гаррі Поттер – зразок чеснот? Колоритні літературні образи, кіноефекти чи переклад цих оповідей добірною українською мовою маскують глибинні проблеми, породжені метафоричним баченням Джоан Роулінг. У світі Гаррі Поттера персонажі займаються такими діяннями, які в реальному житті нас розклали б: послабили б волю, затьмарили розум та затягнули б тих, хто це практикує, в духовне рабство. В такому світі – прихорошеному та «підчищеному» від серйозних наслідків для «добрих» персонажів – герої все глибше і глибше погрузають в окультизмі, не виявляючи при цьому жодних побічних наслідків, тільки гадано зміцнюючи «характер».

Ще раз – чому ми повинні бути обдурені? Це ж брехня – найдавніша брехня в історії людства: та сама диявольська брехня, запропонована Адамові і Єві в Едемі. Вона обдурює нас і спонукує вірити, що ми можемо запевнити собі езотеричне знання про добро і зло, як вони визначені нами, а не Богом; що ми можемо вести якісніше життя і мати богоподібні сили тільки тому, що наші наміри і цілі добрі, а значить, нема потреби у Спасителі. Однак таке зосереджене на собі та самовизначене існування має свою назву: пекло.

Чи є отже Гаррі «добрим хлопцем», або добрим зразком для дітей? Відповідь: в най-кращому випадку – проблематично. А тим, хто би жартома запитував, чи читання оповідей про Гаррі Поттера має такий потенціал, щоби вплинути на віру чи послабити її, відповімо звучне «так».

Символізм, література і батьківська відповідальність

Без огляду на те, на якій стороні аргументаційної барикади перебувають читачі, всі погоджуються з тим фактом, що на раціональному рівні більшість дітей розуміє: фантастичні елементи в казках та подібних історіях «нереальні». Однак на емоційному та підсвідомому рівнях юний читач поглинає такі образи як реальні. Не треба забувати, що діти читають художню літературу з іншим усвідомленням, аніж дорослі: діти перебувають у стані формації і їхнє розуміння дійсності кується з кожним кроком. Більше того, кожен, хто наразився на вплив хитромудрих спеціальних ефектів сучасної кіноіндустрії, визнає здатність фільму переформовувати свідомість. Використовуючи відверті та скеровані на підсвідомість техні-

ки, фільм, особливо коли у ньому нав'язуються неналежні ідеї, може подавити природну критичну здатність розуму. Здорова фантазія, незалежно від того, наскільки сильною уявою вона супроводжується, зміцнює в душі дитини моральний порядок всесвіту, тоді як зіпсована фантазія підриває його.

Роль символів у формуванні свідомості, а отже – і совісті, є однією з основних тем, яку фанати Гаррі Поттера назагал ігнорують. Силу символів, а особливо їх розповсюдження за допомогою дитячої літератури неможливо переоцінити. Символи мають потужний вплив на наші розум і душу, і часто це діється підсвідомо. Вони є наріжними каменями в архі-тектоніці думки, – думки, яка відображає дійсність. Якщо ми втратимо символізм, або якщо завдяки певним типам літератури символи спотворяться, ми втратимо наш спосіб пізнання речей. Якщо ми зруйнуємо символи, ми зруйнуємо поняття. Якщо спотворимо символи, то спотворимо наші поняття, а отже – втратимо здатність бачити відмінності речей, як вони є, наприклад, відмінність між правильним та хибним. Якщо здатність розрізнення втрачена, ми стаємо уразливі до деформування нашого сприйняття і наших вчинків. Врешті цілий наш світогляд – наша культура, себто те, що визначає нас як нас, уможливлює нам розуміння цінностей, розуміння, що є шкідливим чи небезпечним, у чому полягає сенс існування – ризикує зазнати краху.

Чи це буря в склянці води? На жаль, ні. Література так глибинно пов'язана з культурним баченням нас самих, що справжнє красне письменство – те, яке прищеплює здатність розумного розрізнення і пропонує шляхетні, випробувані часом сюжети як частину моральної формації дитини – є засадничим [елементом виховання]. Дар, який ми даємо нашим дітям, виховуючи їх на здоровій літературі, полягає в тому, що вони потім будуть здатні свобідно розрізняти, що добре, а що зле. Це не означає, що ми у всіх випадках повинні бачити світ у поняттях «біле – чорне», «добре – зле» і т.п. Однак якщо ми занехаємо робити будь-яке розрізнення, то це в кінцевому підсумку доведе до біди. Чи розумні батьки дозволять своїм дітям доступ до літератури, яка, з одного боку, захоплююча, сповнена живих, заполонюючих уяву дитини образів та змальовує принаймні зовні привабливих персонажів, а з іншого боку, описує осягнення позірно добрих цілей персонажами, що торгують наркотиками, практикують тортури або розповсюджують порнографію? Чи є такі батьки, що дадуть своїм дітям в руки художню книжку, у якій група «добрих розпусників» бореться проти команди «злих розпусників»? Чи батьки гнутимуться перед «духом часу», боячись отримати ярлик «фундаменталістів», «антиінтелектуалів» чи просто «лжесором'язливих»?

Якщо дитина виробила собі звичку необережно читати все підряд, або якщо батьки не наглядають за її читанням, – наприклад, у тих сім'ях, де батьки щиро, однак помилково переконані, що чари і чаклунство не мають моральної значущості, – то це може стати важливим фактором (серед багатьох інших), який може схилити й без того уразливу та незрілу дитину до дійсного вплутування в окультизм. Йдеться не про те, щоби всім дітям заборонити читати Гаррі Поттера. Радше, слід застосовувати второпність щодо того, як і коли обмежувати таке читання. І в будь-якому випадку, щоби уникнути пасток світу Джоан Роулінг, вимагається далеко більше батьківської уваги і провідництва, аніж при чи-танні Льюїса чи Толкіна.

Чому? Якщо вже розбуджено смак до окультного, юні читачі можуть відчути охоту забавлятися дошками Віджа[4], картами Таро[5] та іншим причандаллям. З часом дехто може забажати піти далі, шукаючи в бібліотеках чи інтернеті за легкодоступною інформацією про Вікканські ритуали[6] чи про інші форми сучасних окультних практик. Не те, що діти обов'язково стануть практикуючими відьмаками тільки завдяки читанню Гаррі Поттера. Однак таке чтиво може стати одним із факторів, що може скерувати й без того уразливих та наражених на ризик дітей у такому напрямку, який в кінцевому підсумку їм серйозно зашкодить. А з огляду на інтернет це стає справжньою спокусою, для тих, хто б інакше

[4]Ouija – дошки з алфавітом та іншими знаками для пошуку спіритуалістичних чи телепатичних повідомлень. Див.: Merriam-Webster Online, www.m-w.com.
[5]Набір зі 78 ігральних карт, з яких 22 ілюстровані карти використовують для ворожіння. Див.: Merriam-Webster Online, www.m-w.com.
[6]Від староанглійського wicca – чаклун, відьма. Поганський культ, витворений під впливом дохристиянських вірувань і практик західної Европи, у якому визнається існування позаприродних магічних сил та «божеств» чоловічої і жіночої статі, що живуть в природі. Культ наголошує на ритуальному дотриманні сезонних і життєвих циклів. Див.: Merriam-Webster Online, www.m-w.com.

(без такого чтива) не перейшов межу. Спокуса підсилюється тим, що в інтернеті часто представлено мішанину вигадки і дійсності. Тому інтернет може стати сильним каталізатором окультних небезпек, якщо самоконтроль дитини відчутно ослаблений попереднім читанням таких книжок, як серія про Гаррі Поттера.

Серйозні читачі Дж. Р. Р. Толкіна знають, що за справді дивовижним фантастичним світом трилогії Володар перснів криється глибоке християнське богослов'я стосовно та-ких тем, як добро і зло, відвага і малодушність, милосердя і справедливість, життя і смерть. Читання ж книжок про Гаррі Поттера зовсім не подібне на читання добірної фантастичної чи пригодницької літератури минулого, і це можуть підтвердити всі вдумливі батьки. Гаррі Поттер не може дорівняти таким персонажам, як Фродо і Більбо з Середзем'я чи С'юзан і Пітер та інші з Нарнії. Блискучість і потуга таких творів, як Володар перснів, Хроніки Нарнії та інших витончених фантастичних оповідань залишають далеко в тіні вбоге, перевантажене чутливістю, дешеве письменство Джоан Роулінг. Після читання Гаррі Поттера прагнеш мис-тецького контролю К. С. Льюїса, світлості і краси Дж. Р. Р. Толкіна, ліричної вишуканості Історії короля Артура та його рицарів Говарда Пайла та славетних сюжетів Казок братів Ґрімм. ■

Д-р Олександр Січ – громадянин Америки, що разом з дружиною та шістьма дітьми живе і працює в Києві. Захистивши докторат в галузі ядерної інженерії в Масачусетському Технологічному Інституті, д-р Січ, співпрацюючи з Міжнародним Католицьким Університетом, наближається зараз до завершення магістерської програми з філософії в традиції св. Томи Аквінського. Сфера досліджень: філософія науки.

АПОСТОЛ ПРОКАЖЕНИХ

З життя святого отця Даміяна (за твором Вільгельма Гюнермана)

Продовження,
Початок у ч. 12 за 2010р.
ч. 2 за 2011 р.

о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ

VI

Острів Молокаї належить до Гавайських островів. Він був заселений прокаженими людьми, які перебували в ізоляції від зовнішнього світу. На цей острів прийшов душпастирювати серед хворих отець Даміян. Але цьому передувала така історія.

Отця запросили на посвячення храму на острові Мауї. Багато священиків разом з єпископом творили справжню місіонерську спільноту. Увечері, коли зібралися всі отці, хтось згадав про острів Молокаї, який називали пеклом. Там навіть збудували невелику церковцю і приїжджав священик, всього декілька разів, але вже давно там не було духовного пастиря.

– Проказа – це страшна хвороба, я не можу послати будь-кого. Там потрібно ходити поміж хворими й мертвими, – говорив єпископ.

Усі місіонери погоджувалися, але вибір випав на отця Даміяна.

– Скільки тобі років?

– Тридцять три, – відповів отець Даміян. – Прошу послати мене туди, Ваша Світлосте!

– В ім'я Боже! – благословив єпископ.

– Дякую, Ваша Світлосте! – відповів отець Даміян, і тут всі йому потисли руку.

За кілька днів отець з єпископом вирушили на острів Молокаї. Там їх зустріли прокажені, серед них був і слуга молодого отця – Йона. Він упізнав його й дуже зрадів. Деякі п'яні й божевільні прокажені почали кричати й кидати каминня. Один із камінців навіть потрапив у голову отця Даміяна.

– То хвороба зробила їх злими, – пояснював єпископ, – вони, ніби звірі, озлоблені.

– Їх треба зробити людьми, – відповів отець.

Разом із єпископом вони пішли до церковці. Всі тиснулися, щоби до них доторкнутися. Промову виголосив отець Даміян:

– Я – ваш усім серцем і всіма силами. І якщо Бог захоче і покладе на мої плечі хрест, я готовий стати одним із вас, прокаженим серед прокажених.

Тепер уже радісно вітали його і християни, і ті, які зустріли його вороже. Після полудня отець Даміян провів єпископа до пристані. Востаннє вони

попрощалися. Священик самотнім повернувся до прокажених.

А вже наступного дня отець уперше служив Літургію серед тих нещасних людей. Йому прислуговував Йона. Прокажені тиснулися до вівтаря. У храмі був неприємний запах від ран. Отець заспокоївся і зосередився на Службі Божій. А після того мандрував від хати до хати. Бачив бруд, злидні й жах. Гниючі рани, покалічені обличчя, руки й ноги, здеформовані люди: одні на милицях, інші повзають, ніби черв'яки. Всього їх на той час було на острові вісімсот, серед них – лише двісті християн-католиків.

У кожній хаті була своя трагедія. Був, наприклад, свідком того, як такий же прокажений, у якого немає рук, виганяє жінку, яка довго служила йому.

– Пожалій мене, я ж п'ять років тобі служила, куди подінуся? – кричала вона.

Побачивши священика, жінка підійшла до нього. Він її вислухав, пообіцяв роботу в лікарні. Неподалік стояли божевільні. Вони щоночі пили і танцювали навколо вогню. Якось один з них упав у вогонь, опалив обличчя і кричав від болю.

Отець хотів провідати лікарню. Але тут лікарня була місцем страхіть, що перевищували всяку уяву. Це не були люди, а лише напівживі трупи, які стогнали, скавуліли. Багато з них мали пусті очні ямки, багатьох наполовину з'їли черв'яки. Цим людям також потрібна була допомога. Тут не було ні лікаря, ні санітара, ані медсестри. Добре, що хоч продукти сюди іноді завозили. Не було ні ліків, ні покривал для хворих, які мерзли в холодні ночі. Навіть води бракувало. Її носили здалека, і в той час деякі вмирали від спраги. Це жахливе місце кишіло червами і всілякими комахами. Не було ніякої потіхи для душі. Ось хворі почали кричати, просячи води. Та її ніде не було.

Тоді отець вибіг із двору з відрами і пішов аж за село, під гору, де Йона показав йому джерело. Назад повертався з повними відрами, повільно, щоби не розлити. І так він ходив декілька разів, щоби якось вгамувати спрагу недужих. Стомлений, ішов додому ночувати, а навкруги лунали крики, співи п'яних і божевільних. У серце проникла спокуса залишити це все. Та в уяві постала хустка Вероніки, а на ній – зображення терплячого Христа.

– Ісусе, це ти?

Отець почув його голос, який нагадав йому: «Я з тобою!»

Дивлячись на труднощі й запустіння на острові Молокаї, отець Даміян вирішив звернутися до уряду. Він поїхав у Гонолулу (столичне місто Гаваїв) просити допомоги. Міністр охорони здоров'я був здивований. Він був протестантом і вороже ставився до католиків, тому запитав:

– Ви опікуєтеся католиками? Адже ж їх небагато там...

– Любов не має меж. Для мене всі однакові, – відповів спокійно отець.

– Мабуть, Вам відомо, що проти прокази немає ліків?

– Так, але є знеболюючі. Окрім цього, потрібно провести водопровід.

– Дикунам – водопровід? Це смішно!

– Ваші усмішки можуть впасти Вам на голову. Це ж люди! – збліднувши, різко відповів отець Даміян.

– Я цього не чув, але Вам заборонено більше приїжджати сюди, а інакше – залишіть негайно Молокаї.

Отець повернувся на острів. Допомогу, у якій відмовив міністр, він отримав від інших. Багато надійшло пожертв: ліжка, дерево, інструменти, продовольчі товари. Навіть приїхали монахині-сестри.

На острові незабаром закипіла робота. Почалося будівництво нових будинків, а старі хижі розвалили. Отець подарував хворим добрі ліжка, ковдри і постіль. Спочатку не було кому працювати, але їх отець заохотив так, щоби потім працювали усі. Одні по черзі ходили по джерельну воду, інші почергово обслуговували важкохворих у лікарні. Та найбільшим лихом виявилася горілка, паління і безсоромні танці. І тут отець не залишився байдужим. Із помічниками повиривав усі бур'яни, які використовувалися для паління, відбирали посуд із горілкою, побудували будиночки для божевільних.

Отець почав навчати людей обробляти землю й садити городину. Життя на Молокаї поступово почало змінюватися на краще.

Про це стало відомо владі. Державою Гавайських островів із 1874 року керував король. Було змінено міністра охорони здоров'я. Раніше отець

Даміян не міг навіть сповідатися, бо не мав права відвідувати Гонолулу, тож були випадки, коли отець Даміян сповідався з човна біля корабля, який прибував сюди, якщо на палубі був священик. Так було кілька разів. Пізніше заборону відмінили, і він міг вільно приїжджати до столиці.

Одного дня отець отримав листа від міністра внутрішніх справ, де йому було запропоновано посаду на острові Молокаї зі зарплатою десять тисяч доларів на рік. Тоді отець відписав:

– Прошу взяти до відома, що за ці гроші я не був би тут ані п'ять хвилин. Лише Бог і надія на спасіння людських душ тримають мене тут. Якщо за свою працю я прийняв би хоч найменшу нагороду, моя мама слушно би відреклася від свого сина.

Міністр, прочитавши листа, тихо сказав:

– Я би дуже хотів познайомитися з його матір'ю.

Отець Даміян заснував на острові також сиротинець. Близько ста хлопчиків і дівчаток, заражених проказою, знаходилися в цьому притулку. Хлопчики часто йому прислуговували під час Служби Божої. Для них отець був і матір'ю, і батьком, тому вони любили його як нікого більше.

Коли одного разу отець навчав двох хлопчиків-китайців, як вони мають служити під час богослужіння, до нього підійшов Йона і приніс пачку газет і листів. Отець насамперед узяв листа з дому. Тремтячими руками він розірвав конверт, прочитавши перші слова, зблід і, закривши лице руками, почав плакати.

– Чого плачеш? – спитав китайський хлопчик.

– Мій батько помер, – відповів священик, дивлячись на їх молоденькі личка, які з'їдала проказа, немов шукав у них полегшення в терпінні. Їхні батьки приїхали на Гаваї, щоби працювати на тростинових плантаціях, заразилися хворобою й передали дітям.

– А ми завтра будемо перед вівтарем молитися за твого батька, щоби він пішов до неба, бо там усі люди будуть мати свій дім. Ти нас так навчив. Тепер не плач!

Отець Даміян пішов зараз же до церковці, щоби молитися за батька, сказавши:

– Ти правду мовив, а я й забув це.

У церкві отець довго молився, а вийшовши звідтіля, пішов до вмираючого Лазаря, якого рік перед тим охрестив. Помолився над ним, і той спокійно помер. Отець йому закрив очі. Довелося робити домовину. На похорон прийшло багато людей. Після хрещення Лазар став ревним християнином. Тому діти прикрашали храм Божий і співали побожні пісні. Чоловіки з гір принесли бамбукові палиці, жінки зготували балдахін. Похорон був величний.

І тут отець Даміян помітив, що немає двох хлопчиків, які його заспокоювали. Він обдумував: де би вони могли подітися, адже скоро ніч? До того ж, один хлопчик був сліпий. Йому проказа виїла очі, а в другого хлопчика хвороба знищила губи. Отець засвітив лампу і почав розглядати листи й газети, які йому приніс слуга Йона. Газети французькі, німецькі, фламандські писали про велике подвижництво отця Даміяна. Стаття в німецькій газеті мала заголовок: «Схиліть голови, хто пропливає поруч скель Молокаї». І тут він побачив свою фотографію, як прощається зі своєю матір'ю.

– Це ж можна збожеволіти! Вони не мають іншої теми? Їм би тільки сенсації… Ні, я не хочу слави, я лише бажаю працювати для тих, кому найбільше потрібен, і проводжати їх до неба. Кого це обходить? – і, відсунувши газети набік, місіонер почав роздумувати про Христа.

Раптом він почув, як хтось стукає у його двері. Коли отець відкрив двері, то на порозі побачив двох хлопців, яких тільки-но шукав.

– Не гнівайтеся, падре, – благали вони, – ми рвали квіти, а потім ішли до моря й кидали їх туди.

– Чому? – сердито запитав отець.

– Море забере квіти й занесе їх на могилу твого батька. Не будете плакати? Не гнівайтеся на нас.

– Ні, ні! Ідіть спати. Ви втомилися.

А коли вони взялися за руки й пішли спати, отець довго дивився їм услід, посміхнувся і пошепки сказав:

– Як можна порівняти пустослів'я цього світу з любов'ю цих двох прокажених нещасних дітей. Боже, яку Ти дав мені нагороду! Дякую Тобі!

Наступного дня було свято Пресвятої Євхаристії. Велика процесія на чолі з отцем Даміяном проходила островом. Хлопчики дзвонили дзвіночками, дівчата кидали квіточки, музиканти грали на народних інструментах, море квітів прикрашали престоли, на які ставилися Святі Тайни, перед якими читалося Євангеліє. ■

(далі буде)

КРОСВОРД

Три крапки замініть словом із книги отця Андрія Володимира Шагали, ЧСВВ «Родитися з висот»

Підготувала Леся ШТИКАЛО

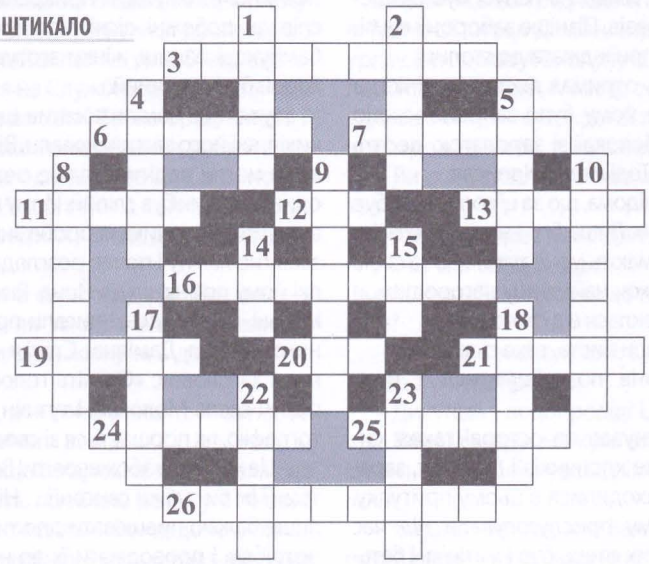

По горизонталі: 3. Хоч би гріхи наші були численними як зірки на небі, як листя на деревах, як волосся на голові, чи пісок у морі, страшні як прокляття – … Боже понад усе. 6. … – наша мати і вчителька, як же часто вона нас навчає, нагадує, заохочує, а як треба, то часами і картає, бо вона – мати. 7. Достовірне знання, що правильно відображає реальну дійсність у свідомості людей. 11. Життя родинне, як погода, часто міняється: раз …, раз дощ, а не раз і громи, бурі бувають. 12. Ми – діти Божі, а … є нашим батьком. 13. Але вистачило, що Ісус на нього глянув, а …, щиро розкаяний, почав плакати. 16. Назва одного із розділів книги о. Андрія Володимира Шагали, ЧСВВ «Родитися з висот» «… при місійному хресті». 19. Виголошуючи свої проповіді в Україні, … постійно пошукує нові священичі та монаші покликання серед рідної української молоді. 20. «Літургія» – спільна …, тобто спільна, прилюдна молитва до Бога, який є з нами, слухає нас і хоче нам поблагословити і уділити потрібних ласк. 21. Кожний великий … має свого національного поета-письменника. Італійці мають свого Данте, поляки – Міцкевича, росіяни – Пушкіна, а ми поклоняємося Шевченкові як пробудникові української нації. 24. Чеснота, якою відзначався отець Андрій Шагала, ЧСВВ. 25. В раю … не пошанувала Божої волі, непослухом розпочала трагічну свою земну мандрівку. 26. Місія – … над цілим нашим життям, щоб із неї скористати, потрібно, щоб брала в ній участь уся родина: батьки, матері, діти, молодь.

По вертикалі: 1. Всесвіт – одна-однісінька книга, в якій написано могуче … – Бог. 2. Нехай ніколи у вашому житті не буде такого моменту, щоб хтось відважився свою злобну руку піднести на цей святий … . 4. Згадка про улюблену Україну Шевченкові немов раннім леготом повіяло, немов росою … окропило, а з тим якийсь слабенький промінчик надії заблиснув. 5. … благовістив Пречистій Діві Марії і Вона почала від Духа Святого. 8. … є особиста, приватна, коли ми самі, особисто молимося, розмовляємо з Богом. 9. Дійсно, коли … виговориться, поділиться з кимось, йому може стати легше. 10. Хоч своєю дорогоцінною Кров'ю Ісус … на Голгофі змив наші гріхи, та ключ до відкуплення маємо ми в собі. 14. А коли в 1845 році Шевченко написав свій «Заповіт», «…», і всі інші свої політичні поеми, то він провів тими творами революцію у світі думок і почувань, у всій психіці українського народу. 15. Церква наша свята каже приходити в … Господній кожного свята і кожної неділі. 17. Шевченкове святеє слово, святої правди …, тільки «в своїй хаті, своя й правда, і сила і воля». 18. Свята … примирення з Богом, у святій Сповіді. 22. Нехай до краси наших храмів Божих дійде ще … нашого чудового українського співу. 23. Там, де буде єдність і Божа …, там буде Бог.

Відповіді на кросворд «ТРИ СВЯТИТЕЛІ», опублікований у числі за лютий 2011 року:

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 3.Василій. 6.Любов. 7.Город. 10.Подив. 11.Поміч. 12.Вода. 13.Ісус. 16.Страх. 17.Келія. 20.Ангел. 21.Завіт. 22.Гомілія.
ПО ВЕРТИКАЛІ: 1.Закон. 2.Вінок. 4.Людина. 5.Покора. 8.Молодість. 9.Філософія. 14.Знання. 15.Греція. 18.Фелон. 19.Надія.

НОВІ ВИДАННЯ ВИДАВНИЦТВА «МІСІОНЕР»

Лідія Купчик
ЖИТТЄНОСНІ СТОВПИ ЦЕРКВИ
– Львів: Місіонер. – 204 с.

Ця книга – чергова спроба авторки зробити свій внесок у плекання національної пам'яті, без якої не можна осягнути гідне прийдешнє.
Подані тут нариси про двадцять одного українського душпастиря є конкретною сторінкою історії України та яскраво представляють образ сили духа Української Греко-Католицької Церкви, яка, без сумніву відображає силу й незнищенність українського народу.
Розрахована на широке коло читачів.

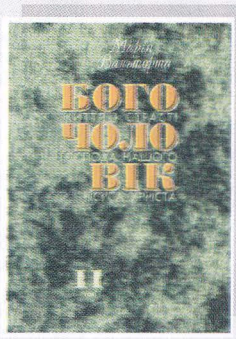

Марія Вальторта
БОГОЧОЛОВІК: ЖИТТЯ І СТРАСТІ ГОСПОДА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА
Том 11: СТРАСТІ
– Львів: Місіонер. – 424 с.

У багатотомному виданні містичних видінь італійки-християнки Марії Вальторти Богочоловік детально відображено життя Ісуса Христа, Його Матері, апостолів, учнів та учениць.
В одинадцятому томі описано події, які передували розп'яттю Ісуса, а зокрема переживання Христа та Його учнів перед Тайною Вечерею; відтворено суд і розп'яття Спасителя. Також відображено душевні муки Його Матері та найближчих послідовників після смерті Ісуса Христа в очікуванні Воскресіння.
Марія Вальторта детально описує життя Ісуса Христа, що робить книгу доступною для широкого кола читачів.

о.Маркіян Когут, ЧСВВ
В БОРОТЬБІ.
Вірші з підпілля.
– Львів: Місіонер. – 180 с.

Усе життя о. Маркіяна Когута, ЧСВВ (1908–1998) сокрите в його віршах – життя відважного священика і патріота в тяжких умовах безбожницького ладу в поневоленій Україні.
У його віршах видимою стає його чесна і правдива душа, у них і досі пульсує його серце, повне любові до Бога і ближнього.

с. Софія Звір, СНДМ
ВОСХОДЖЕННЯ НА ТАВОР
– Львів: Місіонер. – 88 с.

Автор проводить паралелі між подією на горі Тавор і сьогоденням та висвітлює її глибоке значення для людини XXI століття. Роздуми допомагають читачеві особисто пережити подію минулого, а, найголовніше, побачити себе через призму євангельської події.
Книжка буде корисною для широкого кола читачів і може стати дороговказом для тих, хто ще не відважився на це «восходження», а для тих, хто в дорозі, нехай скріпить силою та допоможе дійти до поставленої мети.

З ПИТАНЬ ПРИДБАННЯ ЛІТЕРАТУРИ

звертатися за адресою:
вул. Б. Хмельницького, 40
тел.: 0952602157, (032) 272-90-80
http: www.missioner.com.ua

УКРАЇНСЬКИЙ ХРИСТИЯНСЬКИЙ ЧАСОПИС

МІСІОНАР

В КОЖНУ ХРИСТИЯНСЬКУ РОДИНУ

Християнський часопис «Місіонар» зможе стати для вас духовним приятелем, який допоможе зрости у Христовій вірі, збільшить у серці любов до Бога і ближніх та розрадить у хвилині смутку.

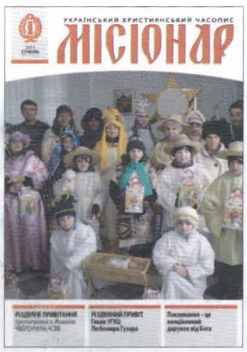

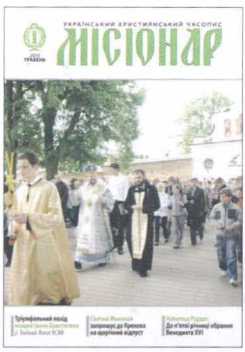

ЧАСОПИС «МІСІОНАР»
ви можете придбати

✓ **В редакції за адресою:**
монастир св. Онуфрія,
вул. Б. Хмельницького, 36, м. Львів, 79019
тел/факс: (03-2) 272-46-94

✓ В будь-якому василіанському монастирі в Україні

Також можна передплатити в будь-якому поштовому відділенні України.
ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 23959

Запрошуємо до співпраці отців парохів, провідників та членів Апостольства молитви, інших побожних організацій та згромаджень.
Читаючи та поширюючи часопис «Місіонар», кожний з нас прилучається до справи євангелізації згідно із закликом Ісуса Христа: «Ідіть вже по всьому світу і проповідуйте Євангелію всякому творінню» (Мк 16,15)